

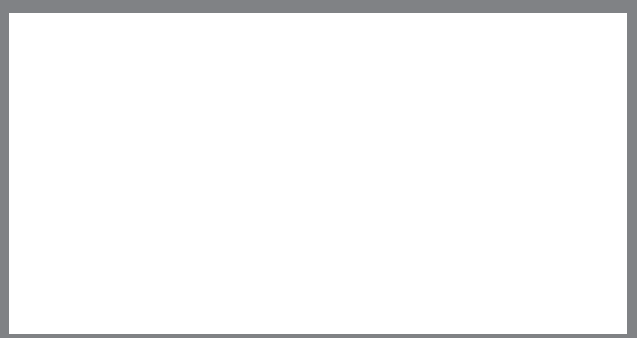
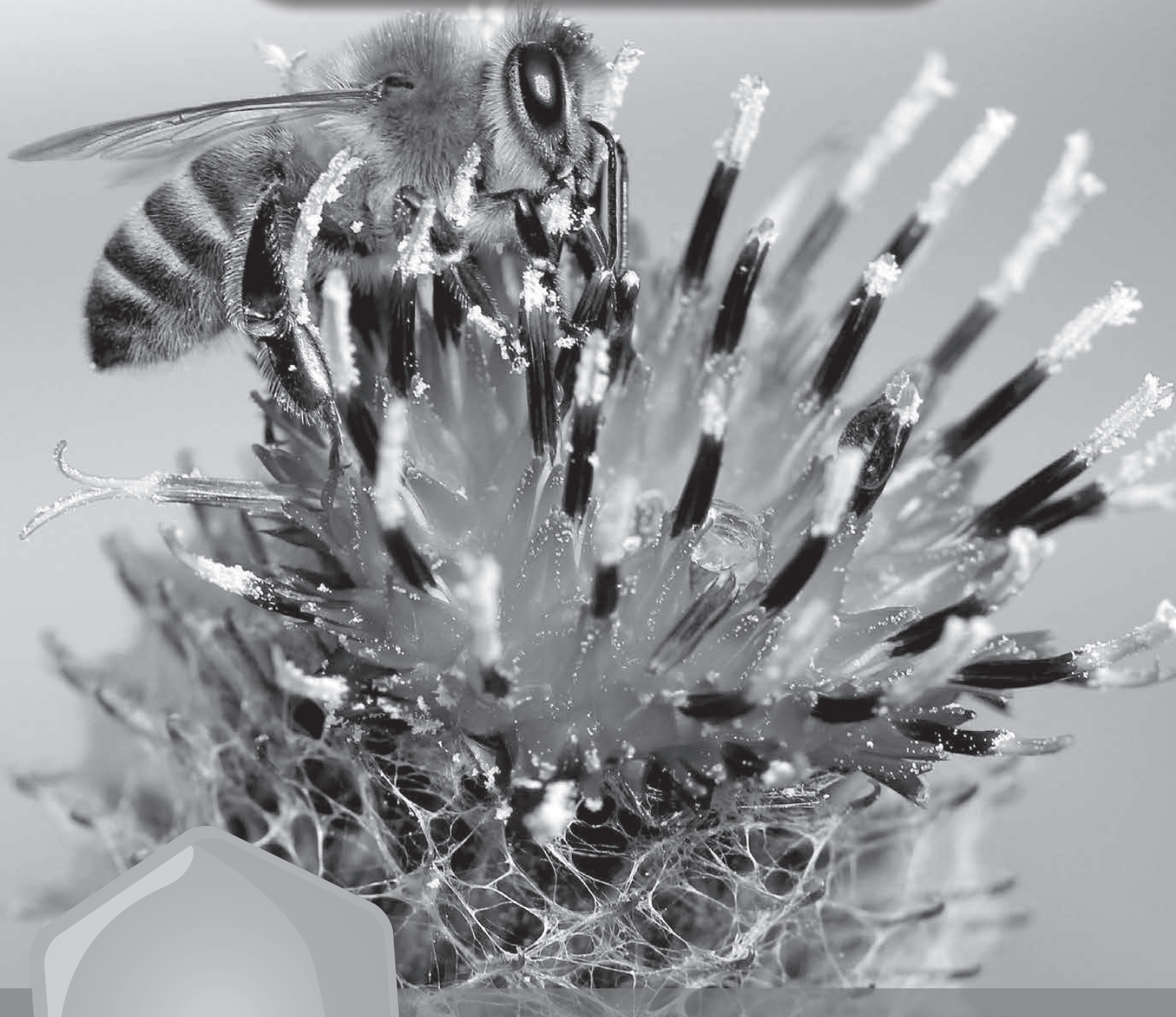

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 5/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vrnsko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destričnik, Domava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Branko	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turmušče, Velika Polana, Verzej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: 02/534 82 18, 031/622 730.

Enota Maribor - Ptuj, Šentiljska cesta 109, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477

93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, in Jerica Vreček Šulgaj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, jerica.vrecekšulgaj@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Sežana), Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Seminarji za čebelarje

ČZS, JSSČ, razpisuje več seminarjev za čebelarje. Ob prijavi na seminarje po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), koliko let, s koliko družinami in v kakšnem panjskem sistemu čebelarite, svojo tel. št. in e-naslov ter svoje izkušnje iz teme seminarja. Seminarji bodo potekali predvidoma maja in junija, odvisno od epidemioloških in vremenskih razmer ter stanja v naravi. Teoretični deli seminarjev bodo potekali predvidoma v obliki webinarja. Praktični deli bodo potekali na različnih lokacijah. Prijave zbiramo do 11. maja 2021, do zapolnitve mest. Število udeležencev na seminarju je omejeno, zato pohitite s prijavo. Natančne urnike z datumi, lokacijami in načinom poteka seminarja bodo vsi prijavljeni kandidati prejeli po e-pošti pred začetkom seminarja. Potrdilo o udeležbi na seminarjih bodo prejeli le tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh ur izobraževanja.

Seminar vodje Opazovalno napovedovalne službe medenja

Seminar o gozdnem medenju s terenskim ogledom. Za prijavo in več informacij se obrnite na e-naslov: ales.bozovicar@czs.si ali na tel. št.: 041/644 217.

Seminarji specialistov za tehnologijo čebelarjenja

Dva šesturna seminarja o čebelarjenju v LR-panju. Seminar obsega tri šolske ure teoretičnega in tri šolske ure praktičnega izobraževanja, na njem pa bomo obravnavali zgodovino LR-panja, temeljna načela čebelarjenja z LR-panjem, izvajanje apitehničnih ukrepov v LR-panju in načine zatiranja varoj v LR-panju. Na seminar se lahko prijavite na povezavi: <https://forms.gle/rYNyautkpKL7PzJq8>.

Čebelarstva zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarstva zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri različnih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,

- Kokos Agency, d. o. o.,
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10 % popusta na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Trije šesturni seminarji o apitehničnih ukrepih. Seminar obsega tri šolske ure teoretičnega in tri šolske ure praktičnega izobraževanja. Na seminarju se boste seznanili z osnovami biologije čebel, biologijo varoj, diagnostiko in apitehničnimi ukrepi. Na seminar se lahko prijavite na povezavi: <https://forms.gle/2Enfxwmi6Vsjx91X7>.

Dva šesturna seminarja o tehnologiji čebelarjenja v AŽ-panju. Po programu bodo v okviru seminarja izvedene tri ure teoretičnega in tri ure praktičnega izobraževanja. Obravnavali bomo zgodovino in lastnosti AŽ-panja ter temeljna načela oskrbe čebel v AŽ-panju s poudarkom na glavnih posegih in izvajanju apitehničnih posegov. Na seminar se lahko prijavite na povezavi: <https://forms.gle/TUrHkjHzp8bkUmxX8>.

Dva seminarja o tehnologiji pridobivanja čebeljega strupa. Seminar bo obsegal tako teoretični kot tudi praktični del, na njem pa se boste seznanili z lastnostmi in pomenom čebeljega strupa, z napravami za pridobivanje čebeljega strupa, s tehnologijo pridobivanja čebeljega strupa in s postopki obdelave po odvzemu. Na seminar se lahko prijavite na povezavi: <https://forms.gle/PHAHGq5qLi6yAFKw8>. Za več informacij (in prijavo) se obrnite na e-naslov: vlado.augustin@czs.si ali na tel. št.: 040/436 516 (seminar o LR-panjih in apitehničnih ukrepih) oz. na e-naslov: simon.golob@czs.si ali tel. št.: 030/604 015 (seminar o AŽ-panjih in seminar o čebeljem strupu).

Seminarji specialistov za varno hrano

Seminar o pridobivanju medu. Seminar, ki bo potekal na Brdu pri Lukovici, bo trajal deset ur, obravnava osnove

zakonodaje in ustreznost pripomočkov pri pridobivanju medu, spoznavali boste tehnologijo pridobivanja medu, točili med, seznanili se boste tudi z označevanjem in s trženjem medu, če bodo epidemiološke razmere dopuščale, boste tudi okušali različne vrste medu. Seminar je namenjen začetnikom in čebelarjem z nekajletnimi izkušnjami.

Seminar o pridobivanju propolisa. Seminar, ki bo potekal v Mariboru, bo skupaj obsegal teoretično in praktično izobraževanje. Seznanili se boste s stanjem na področju pridobivanja propolisa v Sloveniji, sestavo in lastnostmi propolisa, tehnologijo pridobivanja propolisa v različnih panjskih sistemih. Na seminar se lahko prijavite na povezavi: <https://forms.gle/bzdHT16bvW41dRJO7>.

Seminar o tehnologiji pridobivanja cvetnega prahu. Seminar bo obsegal tako teoretično kot tudi praktično izobraževanje, na njem pa se boste seznanili s pomenom cvetnega prahu, biološkimi osnovami pridobivanja cvetnega prahu, s tehnologijo pridobivanja cvetnega prahu osmukanca in njeno problematiko, s pridobivanjem izkopenca, postopki ravnanja s cvetnim prahom po odvzemu, skladiščenjem in označevanjem pridelka ter uporabo.

Za več informacij (in prijavo) se obrnite na e-naslov: andreja.kandolf@czs.si ali tel. št.: 040/436 514 (seminar o medu) oz. s spletnim obrazcem na e-naslov: tomaz.samec@czs.si ali po tel. št.: 040/436 517 (seminar o propolisu) oz. na e-naslov: natasa.lilek@czs.si ali po tel. št.: 040/436 519 (seminar o cvetnem prahu).

ČZS

Urniki usposabljanj v maju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem **Za praktične delavnice je obvezna prijava pri kontaktu zaradi omejenega števila prostih mest. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da zaradi epidemioloških in vremenskih razmer ter stanja v naravi, urnik naknadno spremenimo oz. praktične delavnice nadomestimo s spletnimi**

predavanji. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

ČZS načrtuje izvedbo samoplačniških **nadaljevalnih tečajev za čebelarje začetnike** na različnih lokacijah po Sloveniji, ki bodo potekali predvidoma junija 2021. Podrobnejša najava tečajev z urniki in spletnim prijavnim obrazcem bo objavljena na začetku maja na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Prijava
7. maj	19.00	Gozdne paše*	Franci Šivic	spletno predavanje	https://forms.gle/LGftQAYdvY7kcFWA
18. maj	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	Klavdijo Babič	Učni čebeljak OČD Koper, pred farmo Trček desno, v smeri proti Hrastovljam	g. Babič 041/825 680
21. maj	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	dr. Stanislav Kapun	Učni čebeljak pri OŠ Križevci	g. Ostrc 041/208 239
26. maj	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	Vladimir Fajdiga	Čebeljak g. Omrčena, nasproti Šmartinske ceste 197, 1000 Ljubljana	g. Omrčen 041/398 105
28. maj	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	dr. Stanislav Kapun	pri Žvikartu na Dravčah	g. Žvikart, 031/375 107
28. maj	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	Franc Podrižnik	Šolski čebeljak pri OŠ Radeče	g. Bregar 041/668 305
28. maj	17.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	Marija Sivec	Čebeljak g. Malija, Lokev	g. Gombač 031/307 940
28. maj	17.00	Gozdne paše*	Franci Šivic	Golovec z grajskim gričem ali Rožnik	g. Trušnovc 031/253 929
29. maj	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	Dušan Milinkovič	učni čebeljak Čebelarški dom, Sela pri Otovcu, Crnomelj	g. Milinkovič 030/604 090
29. maj	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	Franc Podrižnik	Čebeljak Franca Podrižnika, Kokarje	g. Podrižnik 041/420 821
29. maj	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	Franko Dolgan	Čebelarstvo Franko Dolgan, Narin 101, Pivka	g. Dolgan 040/757 694
29. maj	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarje prakse*	Brane Borštnik	Društveni učni čebeljak pri Čebelarškem domu ČD Zagorje, Valvazorjeva 2, Izlake	ga. Paš Juvan 040/164 945

* Javno naročilo za izvedbo usposabljanja v čebelarstvu

Slovenski ČEBELAR

Peter Pavel Glavar
1721–1784

letnik CXXIII • 5/2021

Propolis
kot preventiva proti
covidu-19

- Dobre prakse čebelarjev pri točenju medu
- Letos pri vzrejevalcih tudi rodovniške matice
- O donosih in gostoti čebeljih družin
- Nakladni panj, prilagojen delu čebelarjev na invalidskem vozičku

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com belinka

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00

Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.

Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju

Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in

Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!

Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kvaliteto.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

info.belokranjski-hram@t-2.si

Facebook – belokranjski hram

LYSON

Imetnikom veljavne članske izkaznice ČZS ob nakupu čebelarске opreme in pribora nudimo 5-% popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR.

Velika izbira zaščitne čebelarске opreme, tudi za otroke.

Mešalnik medu, 400 V z mešalom in avtomatiko 50 L
Cena: 838,60 €

Komora za dekrystalizacijo medu 300 kg
Cena: 1.821,00 €

Kozarci in pokroveci za med več vrst UGODNO

Topilnik voska mali Lyson + gorilnik
Cena: 440,50 €

Satne osnove AŽ in LR UGODNO

Satni okvirji AŽ in LR (sestavljani ali nesestavljeni) UGODNO

Žice za žičenje okvirjev več vrst UGODNO

* Vse cene vsebujejo DDV.

Drugo čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Čebele nas razveseljujejo s številnimi pridelki, ki imajo mesto v prehrani sodobnega človeka. Težko namreč najdemo hrano, ki je naravnejša od medu. Ko ga iztočimo iz panja, ne potrebuje nobene obdelave, da postane užiten, in takega lahko hranimo tudi dalj časa. Pravzaprav je svež med najboljši, saj vsebuje največ biološko aktivnih snovi, a tudi starejši med je še vedno bolj zdrav kot beli sladkor. Uporabni pa so tudi vsi drugi čebelji pridelki.

Slovenija slovi po čebelarški tradiciji in vrhunskih čebeljih pridelkih. **V zadnjem času pa je tudi v Sloveniji čebelarjenje vse težje.** Posledice dolgoletnega neodgovornega ravnanja z naravo se kažejo tudi v čebelarstvu. Vzdrževanje zdravja v čebelji družini in skrb za pridelavo varnih čebeljih pridelkov jemljeta čebelarjem vedno več časa. Prav tako na čebelarstvo letino vplivajo podnebne spremembe in posledično slabe letine. Ob tem pa obstaja nevarnost, da bomo pozabili na pridelavo sortnega medu. **Pridelava sortnega medu je namreč ena od prednosti slovenskega čebelarstva.** Geografska lega in pestra rastlinska sestava v Sloveniji to omogočata. Res pa je, da deklariranje sorte zahteva od čebelarja več znanja in, v nekaterih primerih, dodatne analize medu. Predvsem pa od čebelarja zahteva ustrezno tehnologijo čebelarjenja. Nikakor pa medu ne smemo za vsako ceno deklarirati kot sortnega. Opravičila, da je pač slabša letina, da je na našem področju tak, npr. kostanjev med, ne vzdržijo. Vsi vemo, da imamo boljše in slabše letine, da je kakovost odvisna od botaničnega in geografskega porekla. To je ravno tako kot pri drugih kmetijskih pridelkih. V takem primeru je bolje, da med prodajamo kot mešani, kot pa da vztrajamo pri sorti, če ta ni. S tem ne bomo begali potrošnikov, mi pa ne bomo prišli v nasprotje z zakonom.

Ne glede na to, kakšne vrste medu bomo pridelali, pa moramo paziti, da bo naš pridelek varno živilo. Nič nam ne bo pomagala sortnost, če bomo imeli v medu ostanke nedovoljenih snovi. **Dolgoletni sloves, da imamo v Sloveniji vrhunski med, lahko v trenutku izgubimo. Veliko hitreje, kot smo ga dobili!**

Lahko rečem, da se je na področju kakovosti in sledljivosti pri predelavi medu v zadnjih 40 letih veliko spremenilo na bolje. Če pomislim, v kakšnih posodah so čebelarji med shranjevali v zgodnjih 80. letih prejšnjega stoletja in kako danes, je razlika

velika. Tudi na področju uporabe zdravil čebelarji (lahko) vedo veliko. Vendar še vedno najdemo izjeme, ki jih ne moti rjasta posoda, ki ne upošteva predpisov na področju uporabe zdravil, in tudi take, ki med kupujejo pri drugih čebelarjih doma ali celo v tujini in ga prodajajo za svojega ter s tem zabrišejo poreklo in sledljivost. Registrirani predelovalci moramo vedeti tudi za korak nazaj in komu izdelek prodamo. Sledljivost je izrednega pomena pri zagotavljanju varnega živila.

Se je pa v tem času pohvalno zelo izboljšala tudi čebelarška oprema, točilnice in pribor, za kar sta gotovo zaslužna predvsem ČZS in MKGP, saj so imeli čebelarji neštete možnosti sofinanciranja nabave opreme. Spremenili pa so se tudi predpisi glede predelave, polnjenja in prodaje medu. Če kdo danes »jamra« glede tega, naj omenim samo to, da so nam v začetku 90. let ustavili izvoz v sosednjo Avstrijo zato, ker smo imeli v obratu lesena okna, na dvorišču pesek in nismo imeli ograje okoli objekta. Danes pa lahko med natočimo v kozarce v domači kuhinji in ga potem prodamo.

Glede na to, da sem v tej branži že zelo dolgo, si bom dovolila napisati še svoje mnenje glede trenutne situacije. Mislim, da se je trend v čebelarstvu v zadnjih letih spremenil. Čebelarji se več ukvarjajo s prodajo kot s pridelavo. Tudi to prispeva k temu, da v Sloveniji večkrat primanjkuje medu. Predvsem sortnega. Zavedam se, da so glavni vzrok za to slabe sezone, vendar je tudi marsikateremu čebelarju, ki je vzpostavil prodajne kanale, lažje med kupiti pri drugem čebelarju kot pa povečati svojo pridelavo. Je lažje in manj tvegano. **V Sloveniji imamo tudi premalo ekoloških čebeljih pridelkov.** Tako tudi predelovalci težko dobimo večje količine čebeljih pridelkov v odkup in smo nezanimivi za kakšne večje tuje kupce.

Sem pa zelo vesela, da imamo v Hiši medu Božnar kljub temu veliko dobaviteljev, s katerimi sodelujemo, z nekaterimi že več desetletij. Z njihovo pomočjo oskrbujemo slovenske potrošnike in tudi nekaj tujih s kakovostnimi slovenskimi čebeljimi pridelki in medenimi izdelki že več kot 30 let.

Malči Božnar, Hiša medu Božnar, Polhov Gradec

KAZALO

UVODNIK	
Malči Božnar	133
OBVESTILA ČZS	135
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Blaž Šercelj: Dobra praksa pridobivanja sortnega medu	136
Julijan Batištuta: Točenje medu v prevoznem čebelarstvu z uporabo transportne točilnice	137
Simon Golob: Čebelje družine po aprilski pozebi in v prihodnje	138
Vlado Auguštin: Brezmatična družina	139
Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Jernej Bubnič, dr. Maja Smodiš Škerl in dr. Janez Prešern: Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2020	140
dr. Peter Kozmus in Tomaž Samec: Izvajanje osnovne odbire, prepoznavanje križancev in zamenjava matic	142
dr. Janez Prešern, Jan Mihelič, doc. dr. Milan Kobal: O donosih in gostoti čebeljih družin	143
dr. Andreja Kandolf Borovšak in Tone Žakelj: Čebelji pridelki in covid-19	145
Blaž Ambrožič: Razraščanje bele omele (<i>Viscum album</i>) na lipi	147
GLAVARJEVO LETO	
zasl. prof. dr. Andrej Šalehar in Anton Tomec: Ohranjena čebelarstva pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja (I. del)	148
ZDRAVJE ČEBEL	
Alenka Jurič, dr. vet. med. in Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Smernice NVI za preprečevanje pojava in širjenja hude gnilobe čebelje zalege	151
DELO ČEBELARJA	
Franko Dolgan: Čebelarjeva opravila v maju	152
IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV	155
OBVESTILA ČZS	156
OGLASI	159
V SPOMIN	163

INDEX

EDITORIAL	
Malči Božnar	133
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	135
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Blaž Šercelj: Good practice in obtaining monofloral honey	136
Julijan Batištuta: Honey extraction in migratory beekeeping using a mobile extracting room	137
Simon Golob: Bee colonies after the April frost and in the future	138
Vlado Auguštin: Queenless bee colony	139
Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Jernej Bubnič, Maja Smodiš Škerl, DSc and Janez Prešern, DSc: Results of breeding activity in 2020	140
Peter Kozmus, DSc and Tomaž Samec: Performing of basic selection, crossbreed identification and queenbee replacement	142
Janez Prešern, DSc, Jan Mihelič, prof. Milan Kobal, DSc: On honey yields and density of bee colonies	143
Andreja Kandolf Borovšak, DSc and Tone Žakelj: Hive products and covid-19	145
Blaž Ambrožič: Overgrowth of European mistletoe (<i>Viscum album</i>) on linden	147
GLAVAR'S YEAR	
prof. emer. Andrej Šalehar, DSc and Anton Tomec: Preserved beekeeping written legacy of Peter Pavel Glavar (Part I)	148
BEES' HEALTH	
Alenka Jurič, DVM and Anita Vraničar Novak, DVM: NVI guidelines for preventing the occurrence and spread of American foulbrood	151
BEEKEEPER'S WORK	
Franko Dolgan: Beekeeper's tasks in May	152
FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS	155
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	156
ADS	159
IN MEMORIAM	163

PODATKI ZA STIK ČEBELARSTVA ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski ozivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
 Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko:
 Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
 Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:
 Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
 Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si
 Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

GlasiloslovenskičebelarjejeustanoviloSlovenskočebelarstvodruštvozaKranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelarstvo terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900. Tiskano: 23. 4. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu Volnatoglavega osata (*Cirsium eriophorum*). Zlato priznanje na mednarodnem natečaju čebelarstva fotografije Čebelarstva zveze Slovenije 2021. Foto: Josef Permedla, Češka. Glavarjevo leto ob 300-letnici rojstva.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si
Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php
Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si
Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php
Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php
Uradne ure JSSČ:
 Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarstvu centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarstvu razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
 Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarstvu centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Vabilo na Občni zbor ČZS

V skladu z 2. odstavkom 18. člena Pravil ČZS sklicujem 70. redni Občni zbor Čebelarstva Slovenije v četrtek, 20. maja 2021, ob 16. uri v prostorih ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica.

Predlog dnevnega reda:

1. Slavnostni začetek in izvolitev delovnih organov občnega zbora.
2. Razglasitev prejemnikov in podelitev odličij Antona Janše.
3. Podelitev predsednikovih priznanj.
4. Poročilo verifikacijske komisije.
5. Poročilo o uresnitvi delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2020 in predsednikovo poročilo.
6. Poročilo Nadzornega odbora ČZS.
7. Razprava o poročilih.
8. Sprejem revidiranega poslovnega poročila ČZS za leto 2020.
9. Prodaja parcele – vodohran Brdo.
10. Sprejem delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2021.
11. Pravila ČZS.
12. Delegatska vprašanja in predlogi.

Na občnem zboru imajo delegati pravico glasovati le po pisnem pooblastilu čebelarstva društva – polnopravnega člana ČZS. Delegati morajo biti člani ČZS. Vabimo vas, da se občnega zbora udeležite, in vas lepo pozdravljamo.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

18. čebelarški praznik Slovenije in 4. praznovanje svetovnega dne čebel

18. čebelarški praznik Slovenije 2021, praznovanje 4. svetovnega dne čebel in praznovanje stoletnice Čebelarstva društva Lovrenc na Pohorju bomo obeležili v soboto, 19. junija 2021, v Lovrencu na Pohorju. Slavnostna proslava bo potekala od 11.00 do 12.30, sledila ji bosta kosilo in druženje ob zvokih narodnozabavnega ansambla. Cena kosila znaša 10,00 EUR (praporščakom pripada brezplačno kosilo). Bone za kosilo boste prevzeli na info točki, kjer boste dobili tudi informacijo o sedežnem redu. V začetku junija, ko nam bo že znano, če bomo lahko na ta datum izpeljali prireditev, boste vsa društva prejela vabila s prijavnico.

Lovrenški čebelarji bomo pripravili za vas: čebelarstvo razstavo v čebelarstvu domu, razstavo ročnih del Pikapolonice, ogled sušilnice sadja – pajstvo, ogled več kot 100 let stare hiše – Ladejenkove, ogled cerkve sv. Lovrenca in romarske cerkve sv. Marije v Puščavi. Med potjo domov si boste lahko ogledali grad Fala in si v elektrarni Fala ogledali muzej elektrarne. Vse informacije lahko dobite pri predsednici društva Angeli Obrulj, tel.: 070/867 344. Veselimo se srečanja z vami, obljubljam, da se boste domov vrnili z lepimi vtisi iz Lovrenca.

ČD Lovrenc na Pohorju

Povabilo k sodelovanju na festivalu čebelarstva pesmi »Pod zvezdami«

Izvedbo festivala čebelarstva pesmi smo si letos zamislili na malo drugačen način, in sicer bo potekal na prostem pod milim nebom. Petje in čebelarjenje sta del slovenske kulturne dediščine. Skušamo ohranjati to tradicijo, zato se je ČZS na predlog oz. željo mnogih pevcev odločila nadaljevati že s 5. festivalom čebelarstva pesmi, tokrat pred Čebelarstvom centrom Slovenije v idiličnem okolju, na prostem. Cilj festivala je ohranjati pevsko zborovsko petje in spodbujati k izvajanju nedvomno številčnih in malo znanih pesmi s čebelarstvo vsebino, skladatelje pa k pisanju novih. Letošnji festival čebelarstva pesmi bo potekal v petek, 3. septembra 2021, z začetkom ob 18. uri pred čebelarstvom centrom na Brdu pri Lukovici. Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav pevskih zborov k sodelovanju. K sodelovanju vabimo

Festival čebelarstva pesmi bomo obogatili tudi z medeno kulinariko, saj bomo spekli »palačinko velikanko« in jo posladkali z medom.

vse pevske zборе – moške, ženske ali mešane –, ki se boste na festivalu predstavili s slovenskimi pesmimi po svojem izboru, ena od njih mora imeti čebelarstvo vsebino. Letošnje izvedbe zborov ne bo spremljalo strokovno vodstvo, je pa festival namenjen predvsem druženju, spoznavanju in odkrivanju novih talentov in pesmi. Rok za prijavo k sodelovanju je **15. avgust 2021**. Obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani ČZS oz. ga dobite na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Ustanovitev likovne sekcije Čebelarstva Slovenije

Čebelarstvo Slovenije namerava 20. maja 2021 ustanoviti likovno sekcijo Čebelarstva Slovenije. Vse zainteresirane, ki bi želeli sodelovati pri likovnem ustvarjanju, vabimo, da se nam pridružite in nam to

sporočite do 15. maja v tajništvo ČZS. Sporočite svoje podatke (ime, priimek, naslov, e-pošta, telefon). Podatke sporočite na e-naslov: barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Dobra praksa pridobivanja sortnega medu

Blaž Šercelj

sercelj@gmail.com

Dober sortni med je odraz dobre čebelje paše in vestnega čebelarjevega dela. Kot čebelar imam lahko vpliv le na svoje delo, potruditi pa se moram, da čebelarim zagotovim dobro pašo. Kot prevoznik čebelar skušam redno spremljati stanje v naravi. Tako mi ni nikoli odveč prepotovati več 100 kilometrov okoli znanih stajišč in spremljati vegetacijski razvoj in razvoj ušic ter kaparjev.

Ob doslednem spremljanju zgodnjih kazalnikov medenja in beleženju vsega vidnega v naravi si že v času cvetenja robinije počasi naredim načrte, kam zapeljati čebele. Pravilna ocena stanja v naravi je bistvena zlasti pri gozdnih pašah, kjer je mana tista, ki čebelarim ponuja glavno dotoko v panj. Tu izstopa hojeva paša, ki jo običajno uporabljamo po kostanju. In tu se pojavi največja dilema čebelarja prevoznika v letu!

Peljati čebele na kostanjevo pašo in potem na hojo, kjer bodo čebele imele težave s »prijemanjem« te mane, ali pa izpustiti kostanj in »navaditi« čebele na gozd, kjer bodo ob prvih znakih zrelosti mane že nabirale hojev med. V obeh primerih pa čebelar upa na najboljši sortni med, ki ima največjo vrednost. Ob toliko načrtovanja in truda je točenje sortnega medu najlepša nagrada za čebelarja in njegovo družino, ki mu pri tem pomaga.

V zadnjih letih so paše za sortne medove postale kratke, ker jih pogosto prekinjajo močan dež, veter, vročina in suh zrak. Vendar če so čebelje družine dovolj močne, da zasedajo vse ulice panja, potem je tudi tistih nekaj dni dovolj, da naberejo nekaj zase in za čebelarja.

Čebelarjeva nebesa

Postavitev prevozne enote in mobilne točilnice

Ob kratki in obilni paši čebele običajno napolnijo plodišče do zadnje celice in v določenem trenutku preprečijo matici zaleganje jajčec. Za izpraznitev polnih celic je treba počakati nekaj dni po koncu paše, ko čebele med prenesejo v medišče, ga posušijo in deloma tudi zaprejo. Če tehtnica v prevozni enoti nekaj dni kaže negativen donos, pomeni, da svežega dotoka medicne ni, glavni pogoj za točenje medu je izpolnjen.

Točenje se začne s pobiranjem satja, ki ga opraviva dva čebelarja. Običajno ob točenju mediščnih satov odpreva tudi plodišče. V plodišču se iz gradilnega sata izreže trotočina in oceni količina hrane v venci plodiščnih satov. To oceno naredim le pri nekaterih družinah in obvezno pri družini, ki je na elektronski tehtnici. Tako na hitro dobim splošno sliko stanja hrane v plodišču in celo sliko posplošim na družino, ki je na tehtnici. V naslednjih dneh vsak večer, ko prejmem SMS-sporočilo, dobim informacijo, kakšna količina hrane v panjih. Ker večinoma čebelarim v trietažnih AŽ-panjih, se zavedam, da v tem panjskem sistemu ni velikih vencev medu nad samo zalego. V mesecih maju in juniju bo zalega segala od vrha sata do tal. Širina gnezda pa se razteza skozi vseh deset satov (ali devet, če je trietažni panj 9-saten). Na količino preostale hrane sem vedno pozoren. Pri polnih panjih čebel in nekaj dnevih slabega vremena je lakota vedno pred vrati. Če ocenim, da je hrane premalo, potem v medišču pustim kakšen sat z medom, drugače pa točim vse satje, ki je polno medu. Ob pogoju, da je tehtnica nekaj dni kazala znak minus, je tudi med v odprtih celicah navadno zrel in primeren za točenje (manov med večinoma ostaja nepokrit).

Kako hitro bova satje pobrala, ometla in zložila v zaboje, je odvisno od količine satja, ki je primerno za točenje. Satje se pobira v plastične zaboje, ki imajo polne stranice, da se prepreči morebitno iztekanje medu. Polne zaboje po dvizni rampi na tovornjaku prestavim v mobilno točilnico.

Mobilna točilnica je starejši tovorni hladilnik, ki se je uporabljal za prevoz živil in ga lahko uporabljamo tudi kot mobilno točilnico. Pred leti smo vsako točenje opravljali na terenu, z agregatom in cisterno vode za umivanje rok in orodja. Danes med točimo v isti točilnici, le da stoji na domačem dvorišču, s priklopom na električno in vodovodno omrežje, kar nudi večje udobje pri delu in varnejše rokovanje z živilom. V točilnici je namreč tekoča voda z urejenim odtokom. V točilnici imamo mizo za odpiranje satja, kjer običajno ženski del ekipe skrbi, da je odprtega satja vedno dovolj, za odpiranje uporabljamo vilice ali nož. Za točenje imamo dve samoobračalni točili, ki lahko sprejmeta vsako po šest satov. Njiju uporablja tretji član ekipe, ki skrbi za polnjenje obeh točil, pretok medu in čiščenje grobega cedila. Točilni cikel obeh točil je nastavljen tako, da se vedno polni in prazni prvo točilo, ko se drugo vrta. V drugem ciklu se vlogi zamenjata. Ob pričakovani večji količini medu uporabljamo črpalko za med, da med prečrpa na grobo cedilo nad 200-litrskimi

Foto: Blaž Šercej

Primer grobega cedila in čiščenja voščin

sodi. Cedilo je grobo, da izloči večje voščine in ostanke čebel. Med posnemamo kasneje, ko se že izloči ves zrak. Ko se sod napolni, se na pokrov in na steno soda zaradi sledljivosti napišejo lot, datum točenja, kraj, prevozna enota in vrsta medu. ◆

Točenje medu v prevoznem čebelarstvu z uporabo transportne točilnice

Julijan Batištuta

cebelarstvo.batistuta@gmail.com

Čebelarimo s tremi prevoznimi čebelnjaki (78 AŽ-panjev 11 + 3) in s stacionarnim čebelnjakom (64 AŽ-panjev 11 + 3), ki je bil zgrajen predvsem za potrebe čebelarskega turizma. Ob tem številu čebeljih družin je pri točenju nastalo ozko grlo, zato smo prilagodili način točenja.

Tako kot pri prevoznih čebelnjakih imamo tudi pri stacionarnem čebelnjaku urejeno rampo, kamor pripeljemo transportno točilnico. Točilnica je klimatizirana, pod in stene so pralni, tako da jo pred točenjem temeljito očistimo. V stacionarnem čebelnjaku, kljub keramiki, tla zaščitimo s folijo za enkratno uporabo. Vsekakor skrbimo, da celoten potek točenja poteka v skladu s smernicami dobrih higienskih navad po načelih sistema HACCP.

Vedno smo ob svitu s prevozno točilnico že na stojišču, kjer sledi priprava. Točilnico spojimo z zabojnikom, da čebelar prepričimo vdor v notranjost. Pripravimo agregata, ometalnika, vodo, prazne sate, ki jih takoj vračamo v medišča, in še druge malenkosti. Dve osebi pobirata polne sate iz medišč, jih vsak na

Foto: Julijan Batištuta

Sodi z iztočenim medom v skladišču

svojem ometalniku ometeta, položita v prirejen voziček, ki se odpelje do točilnice, kjer drugi dve osebi strojno in delno ročno sate odpreta in točita na 12 in 16satnem samoobračalnem točilu. Med teče v delno pokrito triprekatno korito in od tam z zobato črpalko v sode, ki

Notranjost prevozne točilnice

so opremljeni s certificiranimi vrečami za živila. Ker nam je kakovost zelo pomembna, po končani paši počakamo nekaj dni, da med dozori, kar preverimo z refraktometrom, ki meri vsebnost vode v medu. Eno enoto stočimo v enem dnevu, odvisno od količine medu, v pribl. 6–8 urah. Ko stočimo polovico čebelnjaka, si vzamemo kratek premor za prigrizek. Pomembno nam je, da stočimo v čim krajšem možnem času in čebele lahko premaknemo na naslednje paše. Ob končanem točenju zabojniki in čebelnjak očistimo, nato sledita pot

Stacionarni čebelnjak

domov in zaslužen počitek. Zaradi stacionarnih čebel lahko šele zvečer s paletnim vozičkom raztovorimo sode, ki so na trinožnih paletah, po rampi tovornjaka v skladišče. Tam vsak sod označimo z lotom, s čimer zagotavljamo sledljivost.

Še isti večer med prvič posnamemo, nato naslednjič čez štiri dni. Potem sode premestimo v drugi del skladišča, v skladovnico, kjer počakajo na polnjenje. Točilnico očistimo in pripravimo za naslednji dan. Če bi si to želeli ogledati od blizu, vabljeni na ogled. ●

Čebelje družine po aprilski pozebi in v prihodnje

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo
simon.golob@czs.si

Kakor smo že vajeni iz nekaj preteklih let, je tudi letošnjo pomlad pokvarilo slabo aprilsko vreme. Meteorologi so imeli žal prav, ko so napovedali močne ohladike, nekaj dni izrazito nizkih temperatur, pa tudi sneg celo v nižinah. Tem vremenskim nevšečnostim je sledilo obdobje skoraj vsakodnevnih padavin in za ta čas nizkih temperatur. Pozeba in pregovorno muhasto aprilsko vreme sta tako pokončala letino marsikaterega kmetovalca, močno pa prizadela tudi čebelarstvo panogo.

Pozeba je negativno vplivala na razvoj številnih medovitih rastlin, med katerimi jo je najslabše odnesla robinija, ki je na večini območij pozebla, ponekod pa poročajo tudi o poškodovanih brstih drugih medovitih rastlin. Nedvomno moramo zato pričakovati zmanjšanje donosov z nekaterih čebeljih paš in posledično slabši razvoj čebeljih družin. Zaradi pomanjkanja paše smo morali že v aprilu čebelje družine krmiti, in če donosov

še ne bo, jih bomo morali še naprej. S krmljenjem smo vsaj delno nadomestili izpad medicine, preprečili zaostanek čebeljih družin v razvoju in nekatere celo rešili pred propadom zaradi lakote. Za čebele je najboljšje, če jim dodate sate z zalogo hrane, katerim nastrgate pokrovice celic. Če takšnih satov nimate, jih krmite s sladkorno raztopino, ki jo pripravite v razmerju tri dele sladkorja in dva dela vode. Družinam, ki še imajo zalogo hrane, dodajte toliko raztopine, da preprečite padanje vrednosti na čebelarški tehtnici, in to v enakih časovnih razmikih, npr. 0,5 l vsak drugi dan. Družinam, ki zaloge nimajo, jo naenkrat dodajte več. Za šibke in družine brez zaloge hrane sladkorne pogače niso primerne, saj bi za predelavo take hrane porabile preveč energije in bi se še bolj izčrpale.

V času nastanka članka ni mogoče napovedati, kakšno bo vreme maja, in predvideti, kako bo takrat s čebeljimi družinami in medovitimi rastlinami. Vabimo vas, da za najnovejšje informacije redno obiskujete spletno stran ČZS, kjer boste v rubriki »Tehnologija« našli posodobljena navodila za oskrbo čebel, v rubriki »Napoved medenja« pa informacije o stanju medovitih rastlin ter podatke s čebelarških tehtnic po Sloveniji.. Vsekakor upam, da je narava za letos z negativnimi presenečenji zaključila, ter da nas v nadaljevanju sezone preseneti samo še v pozitivnem smislu. ●

Brezmatična družina

Vlado Augustin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

vlado.augustin@czs.si

Čebelarji med svojim rednim delom s čebelami pogosto najdemo družino brez matice. Razlogov, zakaj v panju ni matice, je veliko, najpogostejši vzrok pa smo čebelarji sami. Matico lahko med delom nevede poškodujemo ali ubijemo z nerodnim rokovanjem s sati ali na kakšen drug način. Tudi uporaba materialov za kadilnik, ki oddajajo vroč dim, je lahko razlog, da se čebele zelo razburijo in same ubijejo svojo matico.

Obstaja kar nekaj primerov, ko ostane družina brez matice, na katere pa čebelarji nimamo vpliva. To so:

- matico med »svatbenim letom« pojejo ali uničijo različni plenilci – ptice ali druge žuželke;
- matica na prahi skupaj s trotom pade na tla in umre;
- matica zaradi neugodnih vremenskih razmer izgubi svojo orientacijo in prileti v napačen panj, kjer jo usmrtijo čebele;
- matica ostane nenačrtovano dlje zunaj panja in tako izgubi specifičen vonj po svoji družini, zato je njena družina ne sprejme.

Ne glede na način izgube matice se takšna čebelja družina imenuje brezmatična družina. Da bi čebelar pravočasno opazil takšno družino, mora biti pozoren na določene znake, ki kažejo, da je družina brez matice. Vsi ti znaki oziroma simptomi se delijo v dve skupini, in sicer na:

- znake, ki so vidni od zunaj na žrelu – zunanji znaki;
- znake, ki jih opazimo na satju – notranji znaki.

Zunanji znaki brezmatičnosti so:

- Čebele se veliko hitreje razburijo, so nervozne in napadalne ter pikajo brez razloga. Čebele so lahko nervozne tudi v drugih situacijah, kot so: pomanjkanje vode v napajalniku, vročina, konec paše, prihod nevihte itd., tako da moramo dobro premisliti, da ugotovimo pravi razlog za opisano stanje družine.
- Spomladi čebele, kljub obilni pelodni paši, v koških na zadnjih nožicah prinašajo v panj le majhne grudice cvetnega prahu ali pa ga sploh ne prinašajo.
- V drugem delu pomladi in prvem delu poletja iz panja izletajo samo stare čebele in mladih čebel ne vidimo tudi med 10.–14. uro.

Foto: Simon Golob

Znaki brezmatičnosti: več jajčec v posameznih celicah ali pa niso natanko v sredini.

- Troti iz panja izletavajo v zgodnejših in poznejših urah (praviloma izletavajo med 11. in 14. uro) in so nekoliko manjši.
- Opazimo, da čebele iz drugih panjev neovirano s strani domačih čebel vstopajo in ropajo panj.
- Čebele proti večeru vznemirjeno in brezciljno lazijo po bradi in sprednji steni panja.
- V jeseni iz panjev izletavajo posamezni troti.
- Pozimi ob rahlem udarcu panja iz tega slišimo žalostno šumenje, ki traja minuto ali dve in po katerem nastopi popolna tišina.

Notranji znaki brezmatičnosti so:

- Na satih ne najdemo jajčec in nepokrite zalege, temveč zasilne matičnike.
- Čebele ob odpiranju panja prenehajo izletavati iz panja in z vzdignjenimi zadki brenčijo z ostrim visokim tonom. Ta zvok, ki traja zelo dolgo, je nepogrešljiv znak, da je družina brez matice.
- Zgodaj spomladi v panju najdemo le stare čebele brez mladice.
- Čebele kljub optimalnim pogojem za gradnjo satja, to je obilo medicine in cvetnega prahu, tega ne gradijo.

- Kljub mirnemu in previdnemu delu opazimo hitro, nervozno in agresivno premikanje čebel po satih, ki jih je težko umiriti tudi z močnim dimom.
- Na satju je zalega razmetana in grbasta in v posameznih celicah opazimo več jajčec, ki jih zalegajo čebele trotovke.
- Tudi kadar je zaleženih celic veliko (tudi po več satov) in je videti lepo, niso pa vsa jajčeca natanko v sredini celic in so poleg tega jajčeca tudi v trotovini, je to znak brezmatičnosti.

Veliko čebelarjev se boji, da je družina brez matice in bo postala trotovka, če nima več pokrite stare zalege, jajčk pa tudi še ne. Če iz tega ali kakršnega koli razloga nismo prepričani, da je družina zares brezmatična, moramo to preveriti. To storimo tako, da iz ene izmed čebeljih družin vzamemo zaležen sat z vsaj nekaj jajčeci oziroma mladimi ličinkami, ga označimo z risalnim žebličkom in postavimo v sredino plodišča družine, pri kateri preverjamo navzočnost matice. Tej smo pred tem seveda odvzeli ustrezen sat. Po nekaj dneh pregledamo dodani sat z zalego. Če so v njem zgrajeni zasilni matičniki, v družini zanesljivo ni matice in brez skrbi ji bomo lahko dodali novo. Matičnike potrgamo, sat pa vrnemo v panj, iz katerega smo ga vzeli.

Če tega ne napravimo, začnejo v brezmatični družini mlade čebelje dojilje z matičnim mlečkom krmiti določeno število čebel, ki se jim pod vplivom mlečka začnejo razvijati spolni organi oz. jajčniki ter v njih nastajajo neoplojena jajčeca. Ker se te čebele ne morejo oprasiti, zalegajo samo trotovska jajčeca, iz katerih se izležejo manjši troti. Zato jih imenujemo trotovke ali lažne matice in se običajno razvijejo v brezmatičnih družinah, ko v satju ni nepokrite zalege dlje kot tri tedne. Znano je namreč, da feromoni zalege preprečujejo razvoj jajčnikov pri delavkah in s tem tudi pojav trotavosti čebelje družine. Trotovke začnejo v čebelje celice odlagati neoplojena jajčeca, ki so običajno raztresena po satju. Mlade čebele začnejo krmiti ličinke in tako nastane tako imenovana grbasta zalega, ki se po videzu loči od čebelje zalege in od zalege trotov.

Čebelja družina z lažno matico je obsojena na propad, saj v njej ni mladih čebel, ki bi zamenjale stare. Družina hitro slabi in je zlahka dovzetna za bolezni in škodljivce. Takšni družini ne dodajamo matice, temveč vse čebele ometemo proti večeru zunaj čebeljnaka in počakamo, da se vrnejo in izprosijo vstop v svoj nekdanji panj, v katerega smo medtem, ko je bil zaprt, vstavili rezervno družino z matico, ki že dobro zalega. ◆

Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2020

Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Jernej Bubnič,
dr. Maja Smodiš Škerl in dr. Janez Prešern

Kmetijski institut Slovenije

peter.podgorsek@kis.si, eva.cukjati@kis.si, jernej.bubnic@kis.si,
maja.smodis.skerl@kis.si, janez.presern@kis.si

V letu 2020 je vzorce čebel za odobritev vzreje oddalo 32 vzrejevalcev. Za vsako družino smo določili kubitalni indeks in prisotnost spor noseme. Delovna skupina je pregledala rezultate izvedenih analiz, pregledala vsa vzrejališča in ocenila mirnost čebel na satju, strnjenost zalege in obarvanost obročkov zadka.

Izmed 302 družin je bilo potrjenih 92 matičarjev in 11 trotarjev. Za vse potrjene smo izdali *zootehniška spričevala za plemensko kranjsko čebelo* in s tem so vzrejevalci pridobili tudi dovoljenje za vzrejo in prodajo. V *Izvorno rodovniško knjigo kranjske čebele* je bilo vpisanih 42.179 matic, od tega 58 rodovniških. Izvoženih je bilo 34 % vzrejenih matic, skoraj tretjino manj kot prejšnja leta. V EU je bilo izvoženih 11.890 matic, v druge dežele pa

2316. Prednjačijo Nemčija, Madžarska in Hrvaška. Izvoz v prekomorske kraje je bil skoraj popolnoma zaustavljen, ker so se termini dostave pri vseh ponudnikih paketnih prevozov podaljšali za teden dni ali več.

Progeni test za leto 2020 se je začel že v letu prej, ko smo v juniju razdelili 701 matico 34 pogodbenim čebelarjem. Matice so bile potomke 63 izbranih matičarjev. Sprejetih je bilo 528 matic, kar je 83 %. Čebelarji so med letom z ocenami od 1 do 4 (štiri je najboljša ocena) ocenili mirnost in rojivost čebelje družine. Donos medu so izmerili v kilogramih. Vsak čebelar anonimno testira matice treh do petih vzrejevalcev, v testiranju pa sodeluje tudi KIS s 30 družinami v Seničnem, kjer je bilo v testu po pet matic šestih vzrejevalcev.

Na podlagi zbranih rezultatov je bil za vsakega matičarja izračunan selekcijski indeks (Poklukar, 1999), ki omogoči primerljivost družin po vseh treh ocenjevanih lastnostih skupaj (mirnost, rojivost in donos medu). Izračunan je po formuli $0,42 \times$ donos medu (v kg) + $1,94 \times$ točke ocene rojivosti + $0,80 \times$ točke ocene mirnosti. V Preglednici 1 so navedene povprečne

Preglednica 1: Prvih deset vzrejevalcev po povprečnem selekcijskem indeksu (Si) progno testiranih matic v letu 2020

Št.	Vzrejevalec	Si
1	Jože Andrejč	14,5890
2	Miha Novak	14,2480
Št.	Vzrejevalec	Si
3	Nejc Juvan	14,2457
4	Mitja Nakrst	14,2455
5	Vasja Jug	14,2445
6	Andrej Zemljič	14,2445
7	Peter Kolar	14,2438
8	Ladislav Vozelj	14,2437
9	Irma Petelin	14,2437
10	Miha Metelko	14,2436

Preglednica 2: Najmanj rojivi matičarji, testirani na potomstvu v letu 2020

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	Št. družin
1	Andrej Zemljič	29463-2018	+1,14	9
2	Janko Bukovšek	42013-2018	+0,82	7
3	Janez Dremelj	7719-2017	+0,67	8
4	Vasja Jug	31985-2016	+0,60	6
5	Robert Bali – Čebelarstvo Pislak	R488	+0,56	8
6	Bojan Donko	30873-2017	+0,50	6
7	Štefan Bukovšek	29198-2017	+0,38	6
8	Darko Grm	R541	+0,32	6
9	Miha Metelko	R529	+0,25	6
10	Darko Grm	R540	+0,19	9

vrednosti selekcijskega indeksa matic za posamezne vzrejevalce.

Povprečni donos medu v letu 2020 je bil ponovno zelo nizek, le 10 kg. Na žalost slabe letine postajajo stalnica in donosi nad 20 kg na panj bolj izjema kot pravilo. Povprečna ocena rojivosti je bila 2,73 in mirnosti 2,89 točke (od štirih). V Preglednici 2 so navedene rodovniške številke desetih najboljših matičarjev glede na povprečno oceno rojivosti in z najmanj petimi ocenjenimi maticami.

V Preglednici 3 so navedene številke matičarjev, ki so na testu pri potomstvu dosegli najboljše povprečne ocene mirnosti in imeli najmanj pet ocenjenih matic.

V Preglednici 4 so prikazane rodovniške številke matic, ki so na testu pri potomstvu dosegle najboljši izmerjeni povprečni donos medu in so imele vsaj pet meritev.

Preglednica 3: Najmirnejši matičarji, testirani pri potomstvu v letu 2020

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	Št. družin
1	Miha Metelko	R529	+0,79	6
2	Mitja Nakrst	10517-2018	+0,78	8
3	Darko Grm	R541	+0,75	6
4	Janko Bukovšek	42013-2018	+0,45	7
5	Milena Kavaš	43911-2017	+0,44	5
6	Janko Bukovšek	32597-2017	+0,36	10
7	Vasja Jug	31985-2016	+0,34	6
8	Erik Kapun	R549	+0,34	7
9	Robert Bali – Čebelarstvo Pislak	R488	+0,30	8
10	Ivana Kovačević	49632-2017	+0,29	8

Preglednica 4: Razvrstitev matičarjev po povprečnem donosu medu; test pri potomstvu 2020

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (kg)	Št. družin
1	Miha Metelko	R529	+5,61	6
2	Janez Dremelj	2353-2016	+5,02	8
3	Matija Koštomaj	17-2017	+4,42	10
4	Vasja Jug	32912-2016	+4,31	10
5	Jože Herbaj	49717-2018	+3,92	9
6	Vasja Jug	31985-2016	+3,80	6
7	Darko Grm	R543	+2,81	5
8	Andrej Zemljič	29463-2018	+2,67	9
9	Bojan Donko	30873-2017	+2,67	6
10	Janez Dremelj	2314-2016	+1,87	8

Za preverjanje pasemske čistosti so čebelarji za vsako družino ocenili obarvanost čebel delavk na lestevici od 1 do 4 in ocenili 445 družin. Povprečna ocena obarvanosti je bila 3,56 točke od štirih možnih. Neobarvanih družin je bilo 63,1 %. Oceno 2 je dobilo 6,7 % družin, šest pa jih je dobilo oceno 1, saj so imele več kot 2 % čebel z obarvanimi zadki. Za preveč obarvane družine smo priporočili, da se izločijo iz testnega čebelnjaka. ●

Vir:

Poklukur, J. (1999): Izboljšanje odbire čebel na proizvodne lastnosti z uporabo selekcijskega indeksa. *Zbornik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Kmetijstvo, Zootehnika*, letnik 74, št. 1, str. 47–55.
Podgoršek, P. et al (2021): *Letno poročilo o izvedbi skupnega temeljnega rejskega programa na področju čebelarstva*. Kmetijski inštitut Slovenije.

Izvajanje osnovne odbire, prepoznavanje križancev in zamenjava matic

dr. Peter Kozmus,¹ Tomaž Samec²

¹vodja PRO, ²svetovalec JSSČ za varno hrano
peter.kozmus@czs.si, tomaz.samec@czs.si

Izvajanje osnovne odbire v čebelarstvu je selekcija čebeljih družin glede na obarvanost obročkov na zadku čebel delavk. V Sloveniji smo lahko ponosni na ohranitev naše čebele. Kljub temu danes kranjski čebeli, poleg podnebnih sprememb in novih čebeljih boleznih, grozi tudi vdor drugih čebeljih podvrst in selekcioniranih linij. S tem se povečuje delež čebel, ki imajo obročke zadkov obarvane rumeno ali oranžno. Te čebele so križanci med našo čebelo in čebelami sosednjih populacij. Če imamo v čebelji družini več kot dva odstotka čebel z rumenimi ali oranžnimi obročki na zadku, je treba zamenjati matico. S tem ukrepom iz populacije čebel v Sloveniji izločamo križance.

Pri izvajanju osnovne odbire v čebelarstvu moramo pri pregledih svojih čebeljih družin biti zelo pozorni na to lastnost. Kadar v posamezni čebelji družini na eni strani polnega sata s čebelami opazimo več kot 20 čebel z rumenimi ali oranžnimi obročki na zadku, moramo matico čim prej zamenjati z drugo. Matico je treba zamenjati zaradi dveh razlogov. Tuje gene iz te družine širijo troti, če oprasijo mlade matice v okolju, prav tako gene te družine širijo matice, ki se razvijejo iz jajčec te družine.

Tristopenjski indikator

obarvanosti čebel za pravilno osnovno odbiro kranjske čebele

✓	✗	✗
čista kranjska sivka	križanec	rumena (italijanska ali bukfaška čebela)

V ugodnih vremenskih razmerah iz družine s preveč križanci odstranimo staro matico, mlado matico pa istočasno dodamo v panj v matičnici. Matičnico v panju namestimo tako, da imajo čebele dostop do odprtih, skozi katere pridejo v stik z mlado matico. Matičnico položimo med sate s pokrito zalego, vendar čebelam še ne omogočimo dostopa do sladkornega testa in matice.

Naslednji dan preverimo razpoloženje v čebelji družini. Če delavke obsedajo matičnico, ob tem pahljajo s krili in jih z lahkoto odstranimo z matičnice, so čebele mladi matice naklonjene. V tem primeru čebelam omogočimo dostop do sladkornega testa in matice ter panj zapremo. Če so čebele še nemirne in jih težje odstranimo z matičnice, čebelam dostopa do sladkornega testa in matice še ne omogočimo, ampak počakamo še kakšen dan. Ko čebelam po dnevu ali dveh omogočimo dostop do sladkornega testa, te pregrizejo sladkorno testo in matica lahko zapusti matičnico.

Sprejem matic preverjamo čez en teden. Zavedati se moramo, da lahko prezgoden pregled družine in vznemirjenje, ki ga ob tem povzročimo v družini, povzročita propad mlade matice. Pri pregledu sprejetja matice preverimo le prisotnost nepokrite zalege na sredinskem satu, matice pa pri pregledu ne iščemo.

Glavni cilj izvajanja osnovne odbire v čebelarstvu je zapisan v veljavnem Rejskem programu, in sicer govori, da na območju RS ohranjamo kranjsko čebelo. Razliko med kranjsko čebelo in križanci moramo znati prepoznati vsi slovenski čebelarji. Čebelarji pri prvi določitvi križancev pogosto potrebujejo pomoč, ki jo lahko prejmejo od terenskih svetovalcev v čebelarstvu ali pa od bližnjega čebelarja, ki se je prepoznavanja že naučil. Naš skupni cilj pa je ohraniti čisto kranjsko čebelo za prihodnje rodove. ●

Letos 1200 gospodarskih matic za zamenjavo pri čebelarjih

Terenski svetovalci v čebelarstvu bodo lahko v maju in juniju pri čebelarjih opravili večje število svetovanj s področja osnovne odbire. Terenski svetovalci imajo namreč rok do sredine meseca junija, da sporočijo potrebe po zamenjavi matic s svojih območij delovanja. Če skupaj ugotovite, da so v posamezni čebelji družini prisotni križanci, vam bo terenski svetovalec predlagal zamenjavo matice, ki jo boste prejeli brezplačno. Zato, čebelarji, pokličite terenskega svetovalca (seznam najdete na nadovitku) in skupaj ugotovita stanje obarvanosti čebel v vašem čebelarstvu.

O donosih in gostoti čebeljih družin

dr. Janez Prešern,¹ Jan Mihelič,² doc. dr. Milan Kobal³

¹Kmetijski institut Slovenije, ²Slovenski državni gozdovi,

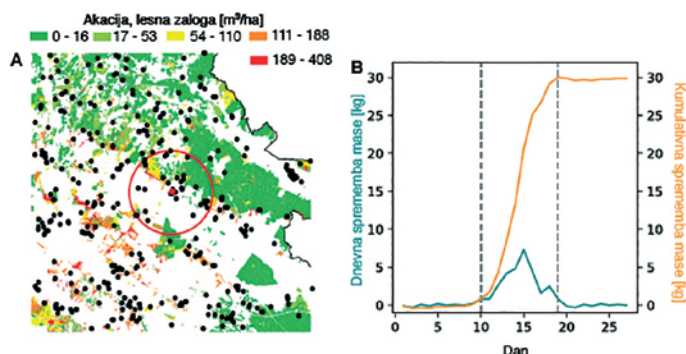
³Biotehniška fakulteta

janez.presern@kis.si

V gorenjskih čebelarstvih krogih je pogosto slišati, da ob dobrem medenju čebele »na sfolgajo sprot pobirat«, torej stavek, ki pri raziskovalcu takoj sproži dve bistveni vprašanji: 1) kako pogosta je dobra letina (in kakšne so sezone vmes) ter 2) kako bi to lahko pomerili in preverili.

Izhodišče za obe vprašanji je seveda obstoječa literatura. O nosilnosti posameznih paš je bilo v preteklosti precej napisanega, vendar so relevantni viri starejši (npr. Jašmak [1]), pogosto pa avtorji v njih navajajo vrednosti brez referenc, zaradi česar ne vemo, ne kje in ne kako je bila nosilnost pomerjena oz. določena. V pomoč je knjiga pokojne Eve Crane s sod. [2], ki je v svojem bistvu celovit pregled literarnih virov, ki pokrivajo enake paše na različnih geografskih območjih. Zanimivi so navedeni razponi potencialnih donosov za posamezne paše (najmanj 90 kg/ha nekdanja Češkoslovaška do največ 1000 kg/ha v Romuniji za lipo; robinija 200–1600 kg/ha v Romuniji).

Po začetnih preudarkih smo ugotovili, da bi potrebovali vsaj tri vrste podatkov. Vir večine vrstnih medov, ki so popularni v Sloveniji, so drevesne vrste, ki ali nudijo medicino ob cvetenju ali pa so gostiteljice žuželk, ki proizvajajo mano. Tu imamo srečo, saj imajo gozdarji kar dober pregled nad njihovim stanjem in količino. Kljub temu da je lesna zaloga količina, izražena v kubičnih metrih lesa na enoto površine (slika 1A), je to zelo uporaben podatek, ki se obnavlja na vsakih pet let. Naslednja skupina podatkov je število čebeljih družin po lokacijah. Register čebeljakov UVHVVR ima vse te podatke, res pa je, da je splošno mnenje, da je število čebeljih družin v registru podcenjeno. O tem kasneje, omenimo naj le, da je zmrzal v letu 2018 prvič potisnila številko prijavljenih družin čez 200.000, saj so se za državno pomoč kvalificirali le tisti, ki so imeli več kot 20 prijavljenih družin. Tretja komponenta pa so seveda donosi. Izkoristili smo podatke ONS v bazi Kmetijskega inštituta Slovenije, ki smo jih natančno pregledali in zavrgli tiste, za katere vir in trajanje medenja nista bila jasna. Tu smo prepoznali začetek in konec medenja ter seštevali dnevne spremembe med obema točkama. Seštevek smo označili kot spremembo mase družine (slika 1B).

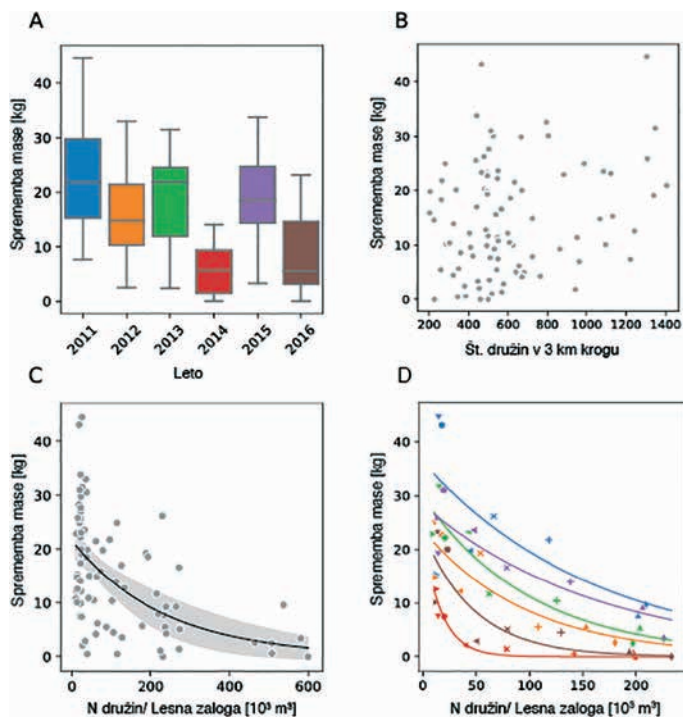
Slika 1: Lesna zaloga akacije na SV Slovenije. Črne točke so čebeljnaki, barve predstavljajo različno količino lesne zaloge robinije. Z rdečo točko je označena lokacija merilnega panja, krožnica rdeče barve pa označuje trkilometrski pas, v katerem smo zajemali podatke o številu družin in lesni zalogi za posamezno merilno mesto (A). Dnevna in skupna sprememba mase družine na tehtnici med medenjem robinije (B).

Tu smo tudi naleteli na prvo težavo. Namreč od paš, ki so v Sloveniji aktualne, se lokacije meritev letno ponavljajo večinoma le za medicinske paše, torej robinijevo, lipovo in kostanjevo, manove paše pa so bile merjene le takrat, ko so bili dobri obeti. Tako je bilo za robinijo v šestih letih uporabljenih le 18 lokacij, in sicer med 13–15 na leto, medtem ko je bilo za smreko v šestih letih ravno tako 18 lokacij, a le eno leto jih je bilo več kot deset (Preglednica 1).

Preglednica 1: Število lokacij z zanesljivimi meritvami po posameznih letih in v celotnem obdobju

	Robinija	Lipa	Lipa/ kostanj	Smreka	N lokacij letno
2011	13	12	9	8	42
2012	15	10	9	15	49
2013	14	9	12	5	40
2014	14	9	20	4	47
2015	15	10	19	3	47
2016	14	12	19	4	49
Vsota lokacij	85	62	88	39	274
N različnih lokacij	18	19	26	18	

Ko smo imeli vse zelene količine na kupu, je bilo treba v naslednjem koraku ugotoviti še odnos med posameznimi količinami. Tu morda nekaj besed o matematiki. Za svoj namen smo morali najprej ugotoviti matematični odnos med temi količinami, potem pa ta odnos še ovrednotiti. Najprej prvo: biološki pojavi – kar v bistvu razmerje med čebeljo

Slika 2: Prikaz izmerjenih dvigov mase panja v analiziranih letih (A). Razmerje med številom družin in spremembo mase (B). Odnos med gostoto čebeljih družin, izračunano na količino vira (v tem primeru kubični meter lesne zaloge) in spremembo mase (C). (D) isto kot C, vendar za posamezna leta. Barve ustrezajo letom kot v (A).

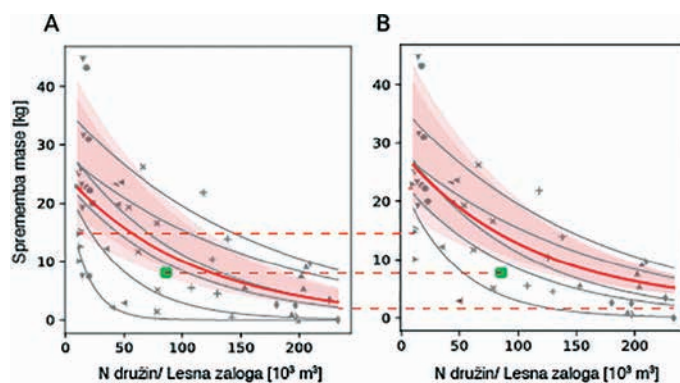
družino in medečimi rastlinami je – so redko linearni, morda v omejenem področju med dvema skrajnostma. Pogosto so, če si pogledate morda kar krivulje okuženosti s koronavirusom v nekem obdobju, eksponentno naraščajoče ali padajoče. Tisti, ki ste domači v elektrotehniki, take pojave poznate morda kot polnjenje ali praznjenje kondenzatorja. Poznane so tudi sigmoidne krivulje, ki imajo dva prevoja (obliko sigmoide vidite v oranžni barvi na sliki 1B), in njihove sorodnice, kot je na primer Boltzmannova. Kakor koli že, pripravili smo nabor matematičnih odnosov in pustili objektivnemu sistemu, da izbere eno od teh matematičnih funkcij. To smo potem v drugem koraku prilagodili podatkom tako, da kar najbolje pojasni odnose.

Da ne dolgozimo, predlagamo ogled slik. Na sliki 2A so prikazani donosi za vsako od šestih let posebej, leto na vodoravni osi, kumulativna sprememba mase od začetka paše pa na navpični osi. Poglejmo sedaj najprej razmerje med številom čebeljih družin v trikilometrskem krogu in donosom na sliki 2B. Kakor koli gledamo, v tistem oblaku točk ni kaj za videti, vse skupaj je na tej točki bolj podobno nalogi v smislu »poveži točke s črto in prikazala se ti bo grozna pošast« v kakšni otroški reviji. Lahko pa smo za odtenek bolj zviti in naredimo predpripravo podatkov tako, da gostoto družin namesto na enoto površine izrazimo glede na količino lesne zaloge v istem trikilometrskem krogu. Ta postopek nam da sliko 2C, ta pa je smiselna.

Na levi strani vodoravne osi so nizke gostote, na desni pa visoke gostote. Če pogledate pozorno, vidite, da so vsi visoki donosi stisnjeni na levo stran, medtem ko na desni visoko ni nobenega. Ta prikaz meritev ne ločuje po lokacijah niti po sezonah. Vendar je zakonitost neizpodbitna: višja gostota, manjši porast mase panja med medenjem. Tista črta prikazuje matematično razmerje med eno in drugo količino, uporabna pa je za odgovore na vprašanja v smislu: Če imam družino na področju s tako in tako gostoto, kakšen je razpon donosov, ki jih na tem področju lahko pričakujem? Ekonomija? Ta trenutek še ne. Tu vam lahko zaupamo še, da imajo krivulje, dobljene pri analizi medenja lipe ter lipe in kostanja (tam, kjer se ta dva prekrivata), podobno obliko, kar lahko vidite v našem izvirnem članku [3].

Sedaj pa nazaj na prvo vprašanje iz prvega odstavka. Kako pogosto pa so te sezone dobre in kako se razlikujejo? Že slika 2A vam da odgovor. Odlično je bilo eno leto, relativno blizu je drugo, vendar sta bili vsaj dve zelo slabi. Podatkov, pridobljenih iz istih mest vseh šest let, ki jih zajemajo te analize, je bilo manj, vendar imamo osem lokacij (vsaka ima svojo obliko točke), na katerih smo lahko to analizo tudi opravili. Slika 2D prikazuje rezultat. Vidite, da ima vsaka sezona svojo ločeno črto, ki jo predstavlja svoja barva. Sedaj pridemo do ekonomskega vprašanja: V koliko primerih boste zadovoljni s prevozom čebel na lokacije z desne strani slike? Oziroma drugače, na katere lokacije morate premakniti čebele, da boste v večini primerov zadovoljni?

Pa naprej: Pred kratkim smo s kolegi s ČZS na nekih državnih instancah razpravljali o definicijah škod v čebelarstvu. Deležniki v zavarovalništvu – bodimo pošteni, če se prav spomnim, je bila zainteresirana točno ena zavarovalnica – so izrazili nujnost poznavanja normalnosti, torej kakšna so normalna nihanja. Kajti le takrat, ko smo pod nekajletnim povprečjem, je zavarovalnica pripravljena premišljevat o škodi zaradi

Slika 3: Izračun normalnega donosa s povprečenjem. Rdeča cona kaže območje 30-% odstopanja od povprečja. Zeleni križec je naš izmišljeni panj z izmišljenim donosom (A). Če na primer letina 2014 ne bi bila tako slaba oz. je ne bi bilo, potem bi bila normalnost višja. V tem primeru bi naš panj izpadel in bi postal »subnormalen« (B). Črtkane črte prikazujejo razliko v položajih normalne krivulje in 30-% roba.

izrednih dogodkov. Ali so te črte uporabne tudi za to? O, da, so, seveda. Primer je na sliki 3A. Na podlagi že znanih podatkih, prikazanih na sliki 2D, smo naredili povprečno krivuljo (rdeča črta) za predstavitev normalnosti po želji zavarovalnice in naračunali 20% oz. 30% odstopanje od povprečja (rdeči področji). To je šestletno povprečje. Zeleni križec je izmišljen panj, ki je pridobil med medenjem robinije približno 9 kg mase. V kmetijstvu se škoda obravnava po izpadu pridelka, ki je večji od 30 % normalne letine (Uredba o metodologiji za ocenjevanje škode 67/2003 z dopolnitvami, ZOPPN). Naš križec pade znotraj rdečega območja, kaže torej donos, ki ni manjši za 30 % od normalne letine. Če se na primer leto 2014, ki ga prikazuje najnižja krivulja, ne bi zgodilo, potem bi bil normalni donos višji, kar prikazuje slika 3B. V tem primeru bi zeleni križec izmerka našega izmišljenega panja padel ven iz območja, zaradi česar bi bila naša proizvodnja »subnormalna«, skratka imeli bi škodo. Tako bi lahko sproti z drsečim povprečjem računali normalne donose za potrebe deležnikov.

Super, ne? Kaj pa druge paše? Kot že zgoraj omenjeno, lipo še lahko naračunamo, a le skupno, za vsa leta, podobno tudi mešano lipovo-kostanjevo pašo. Niti za hojevo pašo niti za čisti kostanj ni dovolj zanesljivih podatkov, za smreko pa smo ravno na meji. Bojimo pa se, da bi pri manovih pašah potrebovali še podatke o kvantiteti in identiteti povzročiteljev mane.

Še nekaj besed o zanesljivosti in točnosti. Predstavljena metoda ni super natančna, je pa robustna. Prvo pomeni, da so ocenjeni razponi lahko zelo široki, drugo pa to, da je ob zadostnem številu podatkov zadovoljivo odporna proti »šumu«, kot so razlike med

družinami in panjskimi sistemi ter seveda razlika med prijavljenim številom družin in realnim stanjem. Kako bi se te razlike kazale? S spremembo položaja posameznih točk – to pomeni, da bi se krivulja prestavila levo – desno ali gor – dol, morda bi malo spremenila krivino, oblika pa bi ostala v svojem bistvu enaka. Tu je tudi odgovor na vprašanje »kaj pa vreme«? Namen študije ni bil iskanja vzroka med vremenskimi pojavi in šoldi v denarnici. Namen je bil en sam – ugotoviti, ali gostota družin, preračunana na vir, vpliva na donos v denarnico. Če je vreme (ne-)ugodno na vseh relevantnih lokacijah, potem se krivulja prestavi dol oz. gor. Če je vreme (ne-)ugodno na eni oz. nekaterih od relevantnih lokacij, se krivulja lahko splošči, položi, ampak še vedno bo kazala enako stvar. Za namen ocenjevanja, kot je bil predstavljen dva odstavka više, pa je seveda potrebno vse zelo natančno standardizirati, uskladiti, predvsem pa zagotoviti dovolj stalnih merilnih točk po celi Sloveniji na relevantnih območjih, ne glede na obete. Pa seveda beležiti pojave povzročiteljev mane.

Še nekaj zahval: Alešu Bozovičarju in Juretu Justinku (ONS), Barbari in Mitji Piškur (GIS & SIDG) ter seveda financerjema ARRS in MKGP (CRP V4-1807). ●

Viri:

Jašmak, K. (1973): *Medonosno bilje*. Samozaložba, Beograd, str. 237.

Crane, E., Walker, P., Day, R. (1984): *Directory of Important World Honey Sources*. IBRA, London.

Prešern, J., Mihelič, J., Kobal, M. (2019): Growing stock of nectar- and honeydew-producing tree species determines the beekeepers' profit. *Forest Ecology and Management* 448: 490–498. <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2019.06.031>.

Čebelji pridelki in covid-19

povzela dr. Andreja Kandolf Borovšak¹ in Tone Žakelj

¹ svetovalka JSSČ za varno hrano

andreja.kandolf@czs.si

Na virtualnem simpoziju apiterapije, ki sta ga 27. marca 2021 organizirali ČZS, JSSČ, in ČZD Maribor, je zdravnica Cristina Aosan iz Romunije govorila tudi o uporabi čebeljih pridelkov še zlasti propolisa proti koronavirusni bolezni 2019 (covid-19), ki jo povzroča koronavirus SARS-CoV-2.

Koronavirusi so poznani že desetletja in povzročajo predvsem okužbe dihalnih poti – prehlade. Propolis, čebelji strup, matični mleček, tudi med ter cvetni prah, delujejo protivirusno, protivnetne učinke pa imata

propolis ter čebelji strup. Aosanova kot glavno pomoč svojim bolnikom s covidom-19 uporablja propolis in pa med s propolisom. Propolis je dostopen na tržišču v različnih oblikah, je preprost za uporabo, mogoče ga je zaužiti, si ga dati v zadnjik s svečko, znane so tudi kapljice za nos, oči ...

Rastline proizvajajo smolo, ki jih ščiti pred mnogimi škodljivimi mikroorganizmi. Nabirajo jo čebele, ji dodajo svoje izločke in izdelajo propolis. Odlagajo ga na satje, stene in druge dele panja, kjer ima enako, zaščitno vlogo kot smola na rastlinah. Bogat je s flavonoidi, ki jih v zaščito svojega zdravja uporablja tudi človeški organizem. **Flavonoidi se vežejo na posebna mesta (receptorje ACE-II) na celični membrani, na katere se pripenjajo tudi razni virusi (tudi SARS-CoV-2) in z njih prodirajo v celico. Če so ta mesta zasedena s flavonoidi,**

je virusom oteženo napredovanje v celico. Zato je propolis lahko koristen v preventivi virusnih bolezni. Protivirusno in protivnetno delovanje propolisa so dokazale številne predklinične in klinične raziskave.

V laboratorijskih poskusih (t. i. *in vitro*) in na živalih (*in vivo*) je bilo dokazano, da sestavine nekaterih vrst propolisa z delovanjem na encime in signalne poti v epitelijskih celicah, na trombocite in na krvne imunske celice zavirajo več faz v nastajanju vnetij, ki jih povzročajo virusi. S tem blažijo bolezenske znake in simptome, manjšajo bolezenske spremembe tkiv in organov, nastajanje vzporednih bolezni in s tem prav verjetno tudi smrtnost zaradi virusnih bolezni. Zato ni čudno, da je pandemija covid-19 ponovno vzbudila zanimanje za propolis kot protivirusno sredstvo v humani medicini (poročilo je bilo objavljeno po prvem valu pandemije, ko še ni bilo cepiv).

Brazilski znanstveniki iz São Paula so v sodelovanju s kolegi iz Miami (Florida, ZDA) na zdravih prostovoljcih raziskovali varnost uživanja tablet (po 325 mg/dan pet dni) iz sestavin brazilskega zelenega propolisa, ki ga čebele izdelajo v glavnem iz smol grmovnice *Baccharis dracunculifolia*, značilne za Brazilijo in sosednje države (evropske vrste propolisa so predvsem iz topolovih smol in so manj raziskane od tistih po svetu, ki so že stoletja uporabljane v zdravilstvu).

Raziskovani dnevni odmerki in skupna zaužita količina preparata pri prostovoljcih nista imela nikakršnih neželenih učinkov. Ker je že bilo dokazano, da sestavine zelenega propolisa posebej dobro zavirajo nastajanje vnetnih sprememb v pljučih, ki so značilne za covid-19 in so pri njem pogosto celo usodne, raziskovalci domnevajo, da zeleni propolis v razmeroma cenениh prehranskih dodatkih lahko ugodno deluje tudi pri tej bolezni in ga priporočajo, vsaj dokler proti njej ni učinkovitega zdravila (Berretta in sod., 2020). Da bi domnevo tudi dokazali ali ovrgli, bodo seveda potrebne obsežnejše klinične raziskave.

Aosanova je v svojem predavanju opisala tudi primer iz svoje prakse: po enem tednu vročine in slabega počutja 80-letnega moškega so mu opravili test za okužbo s SARS-CoV-2; izvid je bil pozitiven. Po dveh dneh so bolnika morali hospitalizirati zaradi pljučnice.

Tip propolisa evropski topol (levo) in brazilski zeleni propolis (desno)

Foto: Marko Borko

Trikrat na dan so mu dajali zaužiti po 3 ml 30-odstotne raztopine propolisa. Po štirih dneh se je začel počutiti bolje, izvid testa na covid-19 je postal negativen. Bolnišnico je zapustil po 19 dneh s pljučno kapaciteto 78 %. Propolis je jemal še naprej tudi doma. Po štirih mesecih se mu je pljučna kapaciteta zvečala na 90 %. Njegova žena, stara 77 let, se je začela počutiti slabo, takrat ko je njen mož šel v bolnišnico. Tudi ona je uživala trikrat na dan po 3 ml propolisa; v petih dneh je bila zdrava. Aosanova pri svojem delu uporablja tip propolisa evropski topol.

Čebeljki pridelki lahko v zmernih količinah koristijo človeškemu zdravju, škoditi ne morejo nikomur, ki nanje ni alergičen in če so pridelani v skladu s smernicami sonaravnega čebelarjenja.

Več o izsledkih zdravnice Aosan, kjer boste našli tudi naslove znanstvenih raziskav o propolisu, lahko najdete na posnetku predavanja, ki je objavljen na spletni strani ČZS, pod zavihkom *Za čebelarje/Čebelarški filmi/simpozij apiterapija Cristina Aosan* (<https://www.youtube.com/channel/UC8yzw9n5jBS5ciWdTXPJgtg>). ●

Vira:

Berretta, A. A, Duarte Silveira, M. A., Córdor Capcha, M., De Jong, D. (2020): Propolis and its potential against SARS-CoV-2 infection mechanisms and covid-19 disease. *Biomedicine & Pharmacotherapy* 131, 11062 (<https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S0753332220308155?token=B2DF6CDA1AA377C0082D030705A1ADE0001F395DC8B08A7AAD0FAA49C72B029BCC864CC0DC3A1CBEC7DC7197F734C28E>).

Predavanje Cristine Aosan 27. marca 2021 na simpoziju apiterapije.

Vas zanimajo antioksidanti v vašem propolisu?

Začeli smo spomladansko zbiranje vzorcev propolisa po posameznih območjih. Za analizo potrebujemo 12 g vašega propolisa. Vzorec propolisa je lahko v surovem stanju, zbran na namenskih pripomočkih ali nastrgan. Preverite samo, da ne bo v njem nečistoč (delci panja, čebel, voska). Poleg vzorca je treba priložiti še svoje podatke in lokacije pridobivanja propolisa oz. mesto čebeljnaka. Vzorec

s svojimi podatki pošljite na naslov: Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, s pripisom: za Tomaža Samca. Po opravljeni analizi prejmete poročilo o stanju fenolnih spojin v propolisu, ki ste ga oddali v analizo. Več informacij o zbiranju vzorcev propolisa prejmete na tel. št. 040/436 517 (g. Samec).

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Razraščanje bele omele (*Viscum album*) na lipi

Blaž Ambrožič

dipl. inž. gozd. in čebelar

Bela omela na lipovih drevesih je na Gorenjskem kar velik problem, saj skoraj ni lipovega drevesa brez te polzajedavske rastline. Gre za močno razvejan grmiček v premeru 30 do 100 cm, kroglaste oblike. Listi so vednozeleni usnjati, podolgasti in ob steblu zoženi z neizrazitimi podolgastimi žilami. Cvetovi so blede rumeni, nameščeni pa so na koncu vejic tesno drug ob drugem. Plodovi so svetleče se bele barve in so v velikosti in obliki grahovega zrna. Plod vsebuje enega do dve semeni, ki jih raznašajo ptiči. Včasih so s pomočjo lepila, izdelanega iz plodov, ptiče tudi lovili, zato beli omeli pravimo tudi *ptičji lim*. Bela omela pa se ne razrašča le na lipi, ogroža tudi druge drevesne vrste, celo sadno drevje.

Čebelarji na Gorenjskem, sploh v okolici Radovljice, Lesc in Bleda, smo v preteklosti lahko računali na vsaj eno zanesljivo pašo na lipi oziroma celo bolj na lipovcu. Lipa in lipovec rasteta na vseh gozdnih robovih in kot drevesni osamelci. Čebeljo pašo na lipovcu v zadnjem času ne manjšajo le vse pogostejše suše ali pa nalivi v času njegovega cvetenja, ampak tudi razraščanje bele omele v njegovih krošnjah, ki drevesa suši. V zimskem času vidimo belo omelo na drevesih zelo dobro, saj so sicer listopadna drevesa postala zaradi bele omele navidezno zimzelena. Drevesom s svojimi koreninami, ki jih poganja v veje dreves, odvzema hranilne snovi in ob večji razraščenosti tudi svetlobo. Na veji, kjer se ukorenini, nastane odebelitev in po navadi se veja od mesta ukoreninjenja naprej posuši. Posledično drevo hira in se počasi, toda zagotovo, posuši in propade.

Sem gozdar in čebelar in po mojih izkušnjah je treba belo omelo v visokodebelnih sadovnjakih zatirati vsako leto. To pa pomeni, da je najboljše in najučinkovitejše, če vejo, na kateri se je pojavila bela omela, odrežemo z njo vred. Rezanje grmičkov prav veliko ne pomaga, saj iz korenin še isto leto rastlina požene nove poganjke. Seveda se v sadovnjakih to še lahko naredi, medtem ko je na visokih lipovih drevesih odstranjevanje bele omele s plezanjem po drevesu smrtno nevarno. Sam jo s sadnih dreves odstranjujem s pomočjo žage na teleskopski palici pred novim letom, saj so zimzeleni grmički lep okras, uporabljajo pa se tudi v zdravilstvu. Nekatere vrtnarije belo omelo

Foto: Blaž Ambrožič

v prednovoletnem času celo odkupujejo, tako da lahko z rezom naredimo dobro delo za drevo in še nekaj zaslužimo. Belo omelo izredno rada obžira tudi divjad, tako da vam je, če jo boste pustili pod drevesom, v nekaj dneh ne bo treba pospravljati, saj je ne bo več. To bi lahko izkoristili lovci v dogovoru z lastniki, saj bi jim posekana drevesa v zimskem času koristila kot hrana za parkljasto divjad.

Z gozdarskega vidika se ne zatira in le če lastnik izrazi željo, se napadena drevesa odkažejo za posek. Vendar je to prej redkost kot pravilo, saj les lipe ni cenjen za kurjavo. Čebelarji iz lesa lipe delamo satnike, primeren pa je tudi za rezbarijo. Še eno zanimivost sem opazil v predelih, kjer so lipe in lipovci z belo omelo. Ptice rajši posedajo na drevesih z belo omelo. Ker nam te ptice v poletnem času »pomagajo« obirati češnje, lahko kasneje, pod temi drevesi najdemo sadike češnje in pa tudi že večja drevesa divjih češenj.

Bela omela čebelarjem in lastnikom lipovih dreves nedvomno povzroča škodo, vendar ni tako škodljiva, kot so npr. smrekovi lubadarji. Zato gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije lastnikom prizadetih dreves le svetujemo, ne pa predpisujemo, naj jih odstranijo.

Zato za zatiranje bele omele v sadovnjakih poskrbimo čebelarji sami s sprotnim izrezovanjem prizadetih vej, kjer

je delo še dokaj varno. Če tega ne storimo se bela omela lahko zelo razraste in drevesa odmrejo, kar je mogoče videti v zapuščenih visokodebelnih sadovnjakih.

Bele omele na lipovih drevesih praviloma ne moremo izrezovati, kvečjemu lahko posekamo močno napadena drevesa, in to v zimskem času, da še pomagamo divjadi in lovcem. Vendar s takim posekom zmanjšujemo število medovitih dreves. Zato se odločimo le za posek dreves,

ki so z belo omelo izredno močno preraščena. Če so to gozdna drevesa, mora posek z odločbo dovoliti revirni gozdar.

Na žalost smo čebelarji in naše čebele v tem primeru nemočni in popolnoma odvisni od vestnosti lastnikov dreves. Lahko pa jih o razraščanju bele omele in ukrepih za njeno zatiranje obvestimo in upamo na njihovo dobro voljo za ukrepanje. ●

Ohranjena čebelarska pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja (I. del)

zasl. prof. dr. Andrej Šalehar¹ in Anton Tomec²

¹ Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko,

² upokojeni tajnik Čebelarke zveze Slovenije

andrej.salehar@bf.uni-lj.si, tone.tomec@gmail.com

Peter Pavel Glavar (1721–1784) je čebelaril v času prve zlate dobe kranjskega čebelarstva (1750–1820) v Komendi od leta 1744 do prve polovice leta 1766 in na Lanšprežu od druge polovice leta 1766 do leta 1784. To je bil čas, ko se je kranjsko čebelarstvo neizbrisno zapisalo v svetovno čebelarstvo. Peter Pavel Glavar je svoja osnovna čebelarska znanja pridobil od gorenjskih čebelarjev, veliko pa ga je črpal iz tujih čebelarskih knjig. Danes so v Glavarjevi knjižnici v Komendi ohranjene tri dragocene nemške čebelarske knjige – dve izdani leta 1766 in ena leta 1769.

Peter Pavel Glavar (1721–1784) – slika v kapeli na Lanšprežu

Peter Pavel Glavar (PPG) je čebelaril ves čas na Kranjskem in je od leta 1768 najpomembnejši član za čebelarstvo Kranjske kmetijske družbe (KKD). V Arhivu Glavarjevega beneficija v Komendi in Arhivu Republike Slovenije so ohranjeni njegovi rokopisi, šest povezanih s čebelarstvom, ki so vsi

napisani na Lanšprežu ter so v latinskem ali nemškem jeziku, knjiga *Pogovor o čebelnih rojih* je v bohoričici.

Kronološki zbir ohranjenih Glavarjevih razprav o kranjskem čebelarstvu in listine o imenovanju:

- 1768 – prva strokovna predstavitev kranjskega čebelarstva, »Odgovor« (Arhiv RS);
- 1771 – presoja Humlovega opazovanja prahe matic

s troti v zraku v letu 1769, pismo PPG (25. novembra 1771) (Arhiv RS);

- 1772 – PPG častni član čebelarske družbe v Zgornji Lužici (Arhiv Glavarjevega beneficija);
- 1776 – prva slovenska čebelarska knjiga (Arhiv RS);
- 1781 – strokovni predlogi za izboljšanje in dvig kranjskega čebelarstva, »Drugi odgovor« (Arhiv RS);
- 1781 – pravila za čebelarsko vrtnarsko šolo na Lanšprežu (Arhiv RS);
- 1781 – prva čebelarska šola na Kranjskem (Lanšprež) in poučevanje v slovenskem jeziku (Arhiv Glavarjevega beneficija).

V prispevku so kronološko in na kratko predstavljene ohranjene razprave PPGja o kranjskem čebelarstvu.

Prva strokovna predstavitev kranjskega čebelarstva »Odgovor« (1768)

Dunajska dvorna pisarna je 28. januarja 1768 tudi na Kranjsko poslala Predlog za izboljšanje čebelarstva v c. kr. dednih deželah, ki ga je pripravila Spodnje Avstrijska gospodarska družba. Dokument hranijo v Arhivu Republike Slovenije. KKD je zaprosila tudi svojega člana duhovnika in lanšpreškega graščaka PPG, da ga presodi in o tem napiše mnenje. Tako je še isto leto (7. julija 1768) nastal njegov znameniti *Predlog odgovora za izboljšanje čebelarstva v c. kr. dednih deželah*, kratko »Odgovor«, ki je prvi strokovni opis čebelarjenja na Kranjskem. Na zadnji strani rokopisa, ki ga hrani Arhiv Republike Slovenije, je zapisana pripomba »poslano 30. julija 1768«, kar omogoča sklepanje, da je KKD Odgovor poslala na Dunaj. V Odgovoru, ki ga je PPG napisal na osnovi svojih 24letnih praktičnih čebelarskih izkušenj ter prebiranja tujih čebelarskih knjig, je podrobno in strokovno popisano čebelarjenje na Kranjskem. Še posebej so pomembni njegovi izvorni predlogi, kako odpraviti ovire, ki zavirajo razvoj čebelarstva. Pri tem je postavil v ospredje: »izobraževanje čebelarjev, čebelarsko

šolo in zakonodajo ter vprašanje slovenske čebelarске literature«. Nekaj poudarkov iz Glavarjevega Odgovora:

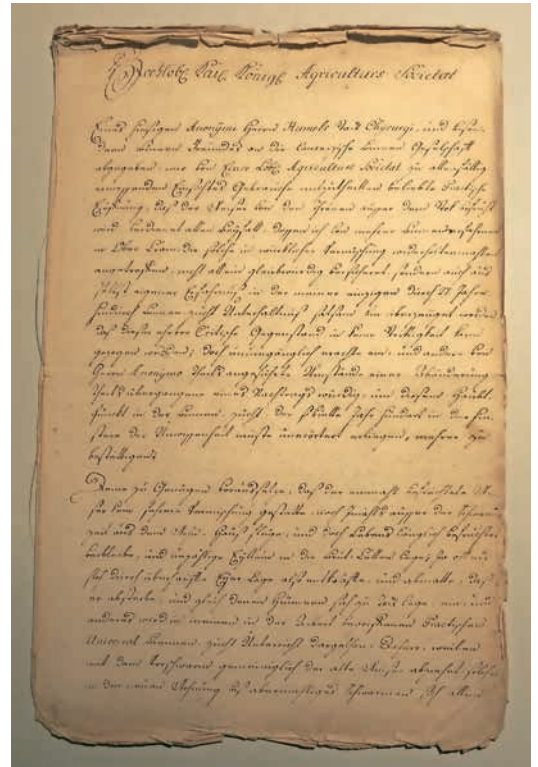
- Najvišja oblast naj določi, da v prihodnje ne bo potrdila niti vzela v službo nobenega vrtnarskega učenca, ki se po prestani skušnji pri Kmetijski družbi ne bo izkazal s potrdilom, da je v čebelarskem znanju zadostno poučen.
- Splošna praksa Gorenjcev je, da vozijo čebele na pašo.
- Kdor hoče uspešno čebelariti, naj kupi in začne vsaj z 12 panji.
- Čebelnjake je najbolje namestiti na sredino med vzhodom in poldnevom. Svetuje panje iz mehkega lesa (najbolje lipov ali vrbov).
- Spodrezovanje ni primerno in avtor ga dojema kot skrajno škodljivo.
- Podrobno je opisano rojenje čebel. Loči naravne ali prostovoljne in narejene ali prisiljene roje.
- Morjenje čebel zaradi pridobivanja medu in voska naj se, kot javni blaginji skrajno škodljivo, popolnoma opusti.
- Tukajšnji kmet pogosto nima pojma o tem, kako je s temi živalcami ravnati in jih negovati. Treba bi bilo nagraditi tistega, ki bi imel v tej ali oni fari ali graščini največ rojev, in tistega, ki bi pridelal največ medu. Dalje bi bilo za napredek čebelarstva potrebno, da bi kak spreten veščak nevednega kmeta poučil o čebelarjenju.
- Najvišji dvor naj bi odprl milostne roke in preskrbel vsakemu siromašnemu kmetu vsaj tri panje čebel, in sicer pred ajdovim cvetjem.
- Kmetom bo ob nedeljah in praznikih v prostih urah ustno tolmačil čebelarški nauk, za katerega si laska, da ga je v deželi najbolj vešč. Pokazal jim bo tudi dejansko pri svojih čebelah vsa letna čebelarška opravila in spretnosti.
- Če je slavni KKD do tega, se ponuja, da bo vso svojo znanost (ker se je mogel na tako majhnem prostoru le prav maločesa dotakniti) spravil na papir, da jo potem po cirkularjih ali javnem tisku oznani deželi.

Dunaj je bil z Odgovorom podrobno seznanjen z naprednim čebelarjenjem na Kranjskem. Glavarjev Odgovor je bil v pomoč Scopoliju pri pisanju Razprave o čebelah (1770). Prevod Odgovora je objavil Mihelič (1934). Ureditev in dopolnitve tega prevoda je opravil Baraga (2017) in je objavljen v knjigi *Čebelarška pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja* (2017).

Presoja Humlovega opazovanja prahe matic s troti v zraku v letu 1769 (1771)

Humel je s svojimi opazovanji (1769) prahe matice pisno (1771) seznanil KKD. Ta je zaprosila za oceno in presoj o slovenska čebelarja Mateja Furlana in PPG. KKD je seznanila s Humlovim zapisom čebelarstvo družbo v Zgornji Lužici,

Glavarjevo
pismo Kranjski
kmetijski družbi
o Humlovem
zapisu o prahi
matice v zraku
s 25. novembra
1771 – ASSI 869
Glavar Peter
Pavel

priložila je pozitivni oceni Glavarja in Furlana ter poudarila, da so te nove ugotovitve o prahi matice vredne pozornosti. Celoten sestavek Humlovega opazovanja prahe matice s troti v zraku v letu 1769 je čebelarška družba v Zgornji Lužici objavila leta 1773 v članku z naslovom *Fizična izkušnja, da trotje resnično oplodijo matico izven panja, od Antona Humla, mestni kirurg v Ljubljani na Kranjskem, ki jo je poslal družbi*. Objava je bila v času, ko se je še ugibalo o načinu opraitve matice, veliko presenečenje za svetovno čebelarstvo strokovno javnost. Ni pa bila presenečenje za gorenjske čebelarje, ker so to spoznali že davno pred tem. Praha matice s troti v zraku je izvorno slovensko odkritje, o katerem je še pred Humlom kot prvi na svetu pisal Scopoli (1763), in kar nekaj desetletij je trajalo, da je bilo v svetu tudi priznано.

Častni član čebelarске družbe v Zgornji Lužici (1772)

V Glavarjevi knjižnici v Komendi je shranjen obsežen arhiv Glavarjevega beneficija in v prvem fasciklu pod zaporedno številko 26 je listina o imenovanju PPG za častnega člana čebelarске družbe v Zgornji Lužici (Oberlausitz), ki je bila izdana in podpisana 5. junija 1772. Imenovanje PPG za častnega člana naravoslovnega razreda čebelarске družbe v Zgornji Lužici je povezano s strokovno utemeljeno oceno, ki jo je na prošnjo KKD napisal PPG o zapisu o opazovanjih prahe matice s troti v zraku, ki ga je pripravil Anton Humel.

Čebelarški patent, Navodilo za čebelarске mojstre in obveza učenja čebelarjenja na Janšev način – Marija Terezija (1775)

Dva slovenska čebelarja, Glavar in Janša, sta neposredno vplivala na vsebino in izdajo čebelarskega patenta.

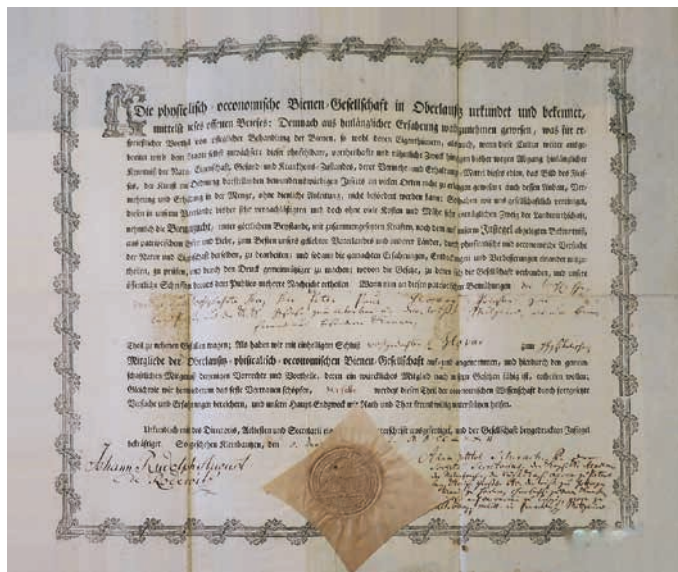
Poudarjeno je ustanavljanje čebelarških šol, čebelarstvo je prosto davkov, pri prevozih na pašo se ne plača mitnina, vsakdo lahko čebelari in še druge ugodnosti. Prvi z Odgovorom (1768) in drugi z načrtom za ustanovitev čebelarške družbe (1773). Mihelič (1934) pri presoji Čebelarškega patenta piše, da ta v celoti sloni na Janševih predlogih, ki jih je predložil Mariji Tereziji v načrtu za ustanovitev čebelarške družbe v Avstriji. Dodan je odlok Navodilo za čebelarške mojstre, kjer je v drugem členu Janšev čebelarški nauk predpisan na čebelarških šolah.

Pogovor o čebelnih rojih – napisana prva slovenska čebelarška knjiga (1776)

PPG je napisal prvo slovensko čebelarško knjigo. Že leta 1768 je ponudil KKD, da napiše za slovenske čebelarje knjigo s poukom o čebelarstvu v domačem (slovenskem) jeziku. V pismu KKD 25. novembra 1771 sporoča, da piše učno knjigo z naslovom *O praktičnem splošnem čebelarstvu*. Le malo je verjetno, da bi takrat že imel v rokah prvo nemško pisano Janševo knjigo iz leta 1771. Pozneje jo je preimenoval po Janševi knjigi *Razprava o rojenju čebel v Pogovor o čebelnih rojih*, ki jo je napisal leta 1776. Vendar to ne pomeni, da je to le prevod prve Janševe knjige, ampak temeljito in obširno dopolnjena z Glavarjevimi dolgoletnimi praktičnimi čebelarškimi izkušnjami ter znanjem iz tujih čebelarških knjig. Leta 1779 je knjigo poslal KKD. Ta je ni natisnila, verjetno zato, ker je bila napisana v slovenskem jeziku. Leta 1823 je o Glavarjevem pisanju čebelarške knjige poročal Stratil. O rokopisu Glavarjeve knjige je obširno poročal leta 1848 Rechfeld. Leta 1932 je grofica Hohenwartova prodala Glavarjeve rokopise Narodnemu muzeju. Na rokopis, ki so ga našli v letih 1950/51 med Glavarjevimi rokopisi po prenosu v tedanji osrednji državni arhiv Slovenije, je opozorila arhivarka dr. Marija Verbič. V reviji *Slovenski čebelar* je rokopis *Pogovor o čebelnih rojih* obširno in temeljito, v treh nadaljevanjih predstavil leta 1952 Stabej. Zveza čebelarških društev Slovenije je leta 1976 v zborniku *Ob 200letnici pisane besede v slovenskem čebelarstvu* izdala tudi *Pogovor o čebelnih rojih*. Rokopis knjige in izdaja iz zbornika sta objavljena na spletu. V letu 2017 je bilo izpolnjeno Glavarjevo naročilo Tomlju in uresničen je bil Stabejev predlog. Izšla je knjiga **Čebelarška pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja** (2017) in v prvem delu *Pogovor o čebelnih rojih* sta objavljena diplomatski prepis in jezikovna posodobitev *Pogovora o čebelnih rojih – Atelšek* (2017). Dodana je študija *Po poti knjige Pogovor o čebelnih rojih, prva slovenska čebelarška knjiga – Šalehar* (2017). Pogovor o čebelnih rojih je med prvimi slovenskimi strokovnimi publikacijami in v njej je zapisano prvo in obširno slovensko čebelje in čebelarško izrazje.

Predlog za dvig čebelarstva na Kranjskem (1781)

KKD je prejela od deželnega glavarstva dvorni dekret s 14. aprila 1775 z dodanima Čebelarškim patentom in

Listina čebelarške družbe v Zgornji Lužici za Petra Pavla Glavarja s 5. junija 1772. Arhiv Glavarjevega beneficija, fasc. 1/26.

Navodilom za čebelarške mojstre ter priloženimi izvodi (šestimi) Janševe druge knjige. PPG je bil zaprošen za presajo, ali je ta patent primeren tudi za Kranjsko. Veliko preprek (delo, bolezen ...) je bilo, da je PPG zaključil svoje poročilo, namenjeno kmetijski družbi, šele 17. decembra 1781. Poročilo bi lahko poimenovali Drugi Glavarjev odgovor. Razdeljeno je v tri razdelke: prvi obravnava primernost dežele za čebelarstvo, drugi prikazuje, koliko lahko omenjeni patent z 8. aprila 1775 in predpisani ukrepi s 14. aprila istega leta ustrezajo tej deželi, in tretji poroča o ovirah v čebelarstvu in kako jih preprečiti. Prevod poročila je objavljen v knjigi *Čebelarška pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja* (2017). Povzetele poročila: Prednostna pravica Kranjske do čebelarstva povzema prvi razdelek, kjer so analizirani pogoji za čebelarjenje v posameznih pokrajinah Kranjske. Na splošno je Kranjska zaradi podnebja, bogate in raznovrstne ter izdatne čebelje paše zelo primerna za čebelarstvo. Izvedba ukrepov iz drugega razdelka opisuje mnenja o primernosti Čebelarškega patenta in Navodila za čebelarške mojstre. Na splošno sta primerna tudi za Kranjsko. PPG predlaga nekaj dopolnitev. *Pripombe k navodilom za Moravsko in poučevanje učitelja* govori o možnosti, da bi čebelarstvo ljudi poučevala duhovščina. Potrjeno je dobro poznavanje čebelarstva na Kranjskem in pohvalno je, da je bil naš podeželan (Janša) postavljen za prvega čebelarškega učitelja na Dunaju. Povzema številne ovire, ki so škodljive pri čebelarjenju. Med njimi sta poudarjena morjenje čebel in pomanjkanje koristnega znanja. Obenem s sredstvi, da se pri tem pomaga, opisuje zdravilna sredstva (ukrepe) za učinkovito odpravo ovir. Pomembna sta pri tem uporaba primernih panjev ter skupna uporaba čebelnjakov. V nadaljevanju razlaga, zakaj je priprava poročila trajala kar nekaj let. Pri tem poudarja tudi naklonjenost in pomoč revnim podložnikom. ●

Smernice NVI za preprečevanje pojava in širjenja hude gnilobe čebelje zalege

Alenka Jurić, dr. vet. med.,¹ in Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.²

UL VF Nacionalni veterinarski inštitut,¹ Enota Celje,² Enota Novo mesto
alenka.juric@vf.uni-lj.si in anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si

Od pomladi 2020 poteka sanacija hude gnilobe čebelje zalege na podlagi novega pravilnika (Pravilnik za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege, Ur. l. RS, št. 10/20, 61/20). O sumu na hudo gnilobo čebelje zalege mora čebelar takoj obvestiti pristojnega veterinarja Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI).

Po uradni potrditvi bolezni steče sanacija v okuženem čebelnjaku pod uradnim nadzorom UVHVVR, ki odredi tudi ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni v okuženem čebelnjaku in v kužnem krogu. Med obveznimi ukrepi so veterinarski pregledi vseh čebelnjakov in klinični pregledi čebeljih družin, prepovedi premikov čebelnjakov, čebeljih družin, čebel in matic s spremljevalkami, satja, čebelarskega pribora in orodja.

Po pravilniku se začne obveščanje čebelarjev o pojavu hude gnilobe čebelje zalege in odrejenih ukrepih v kužnem krogu po uradni potrditvi bolezni (pozitivni laboratorijski izvid) s strani UVHVVR. Ta na krajevno običajen način obvesti lokalne skupnosti in čebelarska društva v kužnem krogu, individualno ustno ali pisno obveščanje čebelarjev o terminu veterinarskega pregleda pa poteka s strani območnega veterinarja NVI. Čebelarji so dolžni veterinarju NVI v 48 urah od roka, določenega v obvestilu, omogočiti pregled čebeljih družin in sodelovati pri pregledu. Po dogovoru z UVHVVR poteka dodatno pisno obveščanje o pojavu bolezni in čebelnjakih v kužnem krogu. Območni veterinar NVI po prejemu odločbe pošlje obvestilo in Smernice ravnanja za preprečevanje pojava in širjenja kužne bolezni v čebelnjakih v kužnem krogu območnim ČD in na JSSČ ČZS.

V kužnem krogu je treba upoštevati naslednje smernice:

- ne premikati čebeljih družin, čebel in matic, satja, čebelarskega pribora in orodja iz čebelnjaka in v čebelnjak z območja in na območje;
- zagotavljati optimalno hrano in pitno vodo za čebele, do veterinarskega pregleda ne pokladati medu in drugih čebeljih proizvodov;
- preprečevati je treba brezmatičnost, ropanje in rojenje čebel;
- v primeru odmrtnja čebelje družine, ropanja ali izginjanja čebel se nemudoma posvetovati z območnim veterinarjem

- NVI in preprečiti dostop do čebelnjaka drugim osebam;
- ob primernem vremenu natančno pregledati vse čebelje družine (čebeljo zalego pregledati že pred odvzemanjem satja in pridelkov);
- **v primeru enega ali več znakov suma bolezni (presledkasta zalega, spremembe na pokriti čebelji zalegi, celični pokrovci vlažnega videza, uleknjeni pokrovci, odprtine na pokrovcih z neravnimi robovi, mrtve čebelje ličinke svetlo ali temno rjave barve in vlečljive konsistence ali suhe odmrle ličinke v obliki krastic na spodnjih stenah zaleženih celic) takoj obvestiti območnega veterinarja NVI, ničesar odnašati iz čebelnjaka in preprečiti dostop do čebelnjaka drugim osebam ter upoštevati navodilo veterinarja;**
- uporabljati satnice, izdelane v registriranih satnišnicah (s spremnim dokumentom proizvajalca satnic);
- satje, ki ga čebele ne zasedajo, hraniti nedostopno čebelam; satje, ki se odstrani iz panjev, je treba zaviti v živilsko folijo in označiti po panjih ter ga hraniti v čebelnjaku na zavarovanem temnem hladnem mestu vse do veterinarskega pregleda;
- ugotavljati napadenost čebel z varojami in upoštevati smernice NVI za preprečevanje varoze;
- skrbeti za osebno higieno, uporabljati rokavice za enkratno uporabo, delovno obleko in obutev uporabljati samo za delo pri čebelah ali uporabljati PVC-obujke za enkratno uporabo, umivati roke s toplo vodo in milom in po končanem delu oprati delovno obleko in obutev;
- skrbeti za red in čistočo ter sproti mehanično čiščenje, umivanje in razkuževanje; na tleh pred vhodom v čebelnjak namestiti razkužilno bariero, sproti razkuževati pripomočke za delo, delovno površino, opremo, točilo, osipalnice, posode za hrano in pitno vodo, testne vložke za kontrolo varoj, pripomočke za zdravljenje čebel in osebno zaščitno opremo, krtačiti, ožigati ali kuhati predmete v 3% lužni raztopini NaOH, prati z vročo vodo z dodatkom detergenta, dodatno razkuževati z Ecocidom-S;
- vse odpadke shranjevati v PVC-vreči, v zaprti posodi, da ne pridejo v stik s čebelami;
- podatke o posegih pri čebeljih družinah sproti beležiti v dnevniku veterinarskih posegov;
- v čebelnjakih v kužnem krogu se vse do opravljenega kliničnega pregleda NVI z negativnim rezultatom odsvetujejo dejavnosti, pri katerih bi lahko prišlo do širjenja bolezni (obiski svetovalcev, delavnice, turistične in apiterapevtske dejavnosti idr.).

Čebelarjeva opravila v maju

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Ta mesec je v naših krajih obilo različne paše, zato čebelje družine dosežejo vrhunec, kar se pokaže pri točenju medu ali pa v rojenju. Se pravi, da je to najboljši mesec, v katerem pa je tudi največ dela. Jaz svojim krožkarjem ter mentorirancem v šali rečem, da je to mesec, ko vam čebele oprostijo skoraj vsako neumnost, ki jo naredite pri njih. Tudi če boste po nesreči stisnili matico, si bodo čebele vzredile drugo, seveda iz zasilnega matičnika. Čebelja družina ne bo propadla zaradi takšne napake. Zaradi vseh teh značilnosti je ta mesec kot nalašč za prenos teorije v prakso. Ob morebitnih napakah boste seveda zmanjšali količino iztočenega medu ali pa boste celo ob točenje. Kljub vsemu vam bodo čebele preživele in vi se boste nekaj naučili iz lastnih napak. Čebelarji, ki živimo od čebel, pa si napak ne smemo privoščiti.

V tem mesecu imamo delo s pripravo čebel na glavno pašo, preprečevanjem rojenja, vzrejo matic za lastne potrebe ... Jaz sem vse te dejavnosti nekako združil v eno, saj so tesno povezane.

Preprečevanje rojenja

Ta mesec močnejšim družinam odzajem sate s pokrito zalego in čebelami (na njih) ter jih dodajam šibkejšim družinam in družinam v 12-satnih panjih. Pri 9-satnih panjih je to opravilo potrebno kar vsak teden, drugače bi družina izrojila. Družinam redno dodajam satnice v izgradnjo. Tudi ta mesec se s čebeljami družinami ukvarjam individualno, tako da družinam, ki izstopajo po gradilni vnemi, satnice dodajam kar med gnezdo, seveda ob povečanem dnevnem donosu medicine v panj. S temi posegi matici dodajamo prostor za zaleganje in spreminjamo razmerje med pokrito in nepokrito zalego, v prid nepokriti. S tem zaposlimo mlade čebele – krmilke.

To so tudi ukrepi, ki preprečujejo, da čebelja družina preide v rojilno razpoloženje. Če pa vseeno preide v rojilno razpoloženje in potegnejo matičnike, teh že več let ne uničujem več, saj sem spoznal, da je to opravilo neučinkovito, pa še opravljati ga moramo vsaj enkrat tedensko. Zadnja leta žal tudi ni tako obilnih paš, da bi čebele same podrle matičnike. Zato takšni družini

Roj na vratih panja

dodam rezervno, da imam spet gospodarski panj, ki kar nekaj časa ne potrebuje nobenih protirojilnih ukrepov. **V maju in juniju naredim toliko rezervnih družin, kot imam gospodarskih.** V maju družine napravim iz rojevih matičnikov iz odbranih družin, v juniju pa iz matic, ki si jih vzredim sam. Družine iz rojevih matičnikov pa napravim tako, da sate z zalego in matičniki odzajem ter napravim nove družine iz vsaj dveh satov zalege s čebelami. Dodam en sat hrane s cvetnim prahom ter satnice in odpeljem na rezervno stojišče. Rezervne družine uporabim za krepitev šibkejših družin, vzrejo novih matic, kasneje v jeseni tudi za menjavo matic, ter naslednje leto za nadomeščanje morebitnih zimskih izgub. Če jih med sezono naredim več, kot jih potrebujem, pa jih jeseni združim nazaj, da zmanjšam skupno število družin.

Oskrba rojev

Ker v svojem čebelarstvu stremim, da imam v večini gospodarskih panjev enoletne matice, je manj rojilnega razpoloženja in lažje ga je preprečiti. Čebelarški kolega mi je nekoč rekel, naj se ne oziram v drevesa iščoč roje, naj ne pozabim, da živim na območju modrasa (v Sloveniji najbolj strupene kače), in naj raje pazim, da ne stopim nanj. In res, odkar se zadnja leta bolj posvečam protirojilnim ukrepom, skoraj večkrat opazim modrasa kot pa svoje roje. Morebiten roj ogrebem tako, da ga stresem z veje v posodo in poiščem matico. Matica je ponavadi na obodu posode, če ni, posodo potrese in jo spet iščem na obodu. Takoj ko jo zagledam, posodo pokrijem z mrežo in odnesem za dve noči v temno klet. Druge čebele, ki so še na veji, pa se vrnejo v panj. Tako ne izgubljam preveč časa s pobiranjem roja oziroma vseh čebel. Roj po dveh dneh stresem v panj na

satnice in začnem krmiti s sladkorno raztopino v razmerju 3 : 2 v prid sladkorju. Najbolje se obnese kontroliran odvzem raztopine (kantica ali plastična steklenica z navrtanimi luknjicami v pokrovčku). Na ta način ima nova čebelja družina nepretrgan dotok hrane, kar deluje kot paša v naravi, to pa predstavlja idealne razmere za razvoj družine. Pri vsakem roju sem pozoren, da zgradi čisto vse sate v panju. Čebelarji začetniki me tudi večkrat vprašajo, kako ogrebsti roj, če je na steni hiše, okrog debla ali pa na vratcih panja. Takšen roj lahko pobere kar z zajemalko za juho, seveda morate biti nežni.

Moja izkušnja z lastovkami

Lani se je med čebelarji na družbenih omrežjih razvila debata o veliki škodi, ki jo naredijo lastovke v čebelarstvu. Ker sam tega v preteklih letih nisem nikoli opazil, sem v sezoni 2020 izkoristil višek rojevih matičnikov za preizkus prahe matic. Prašilčke sem postavil ob neposredni bližini štirih gnezd kmečkih lastovk, ki imajo zarod dvakrat letno po pet mladičev.

Foto: Franko Dolgan

Roj na fasadi hiše

Foto: Franko Dolgan

Stresanje roja na satnice, vidna matica

Prašilčke sem postavil pol metra nad vhod za lastovke v isti smeri letenja. Se pravi, da se je v času prahe matic spreletavalo 40 mladih lastovk. Od 20 rezervnih družin se je vrnilo s prahe vseh 20 matic, uspešno se je sprašilo 18 matic. Dve sta postali trotovki. Opazoval sem, kaj lovijo lastovke in kaj nosijo v gnezda. Nikoli nisem opazil, da bi plenile kaj večjega od muhe. Mogoče se kmečka lastovka prehranjuje drugače kot mestna, mogoče ima vpliv tudi to, da je v naši vasi še veliko živine in hlevov z govedom, ovčami, konji in imajo tako na razpolago več druge hrane in jim ni treba loviti čebel. Tako da jaz ne preganjam lastovk in jih ne krivim, če se kdaj kakšna matica ne vrne v panj.

Oskrba narejencev

Družin, ki sem jih napravil iz rojevih matičnikov, ne pregledujem vsaj en mesec. Mlada matica je zelo živahna in lahko tudi odleti ter se tako izgubi. Če pa se to kdaj vseeno zgodi, postavimo sat na kozico (mesto, od kjer je matica odletela), in če bomo imeli srečo, se bo matica vrnila. Zato družino zgolj opazujem na žrelu, če vnaša cvetni prah. Tudi te družine krmim. Po približno enem mesecu družine pregledam, če je treba gnezdo uredim, dodam satnice. Družine s presledkasto in trotavo zalego pa ometem.

Posebnosti za ekološke čebelarje

Roje in narejence moramo tudi tretirati proti varojam. Ekološki čebelarji moramo uporabljati zdravila na osnovi organskih kislin. Zdravljenje opravimo v

Foto: Franko Dolgan

Prašilčki nad lastovkami

družini brez pokrite zalege. Pri roju to opravim v prvem tednu, ko sem ga naselil, pri prašilčkih pa 21. dan po narejanju. Tako se je v prašilčkih polegla vsa zalega od prejšnje matice, nova pa je komaj začela zalegati. Ponavadi nova matica z zaleganjem počaka, da se vsaj večina stare zalege poleže. Tako zdravljena družina brez težav zdrži do jesenskega zdravljenja. Tisti, ki boste letos

Lastovka

tudi prevažali družine na območja drugih čebelarških društev, pa morate upoštevati pravilnik o katastrofu čebelje paše, čebelarški pašni red in program napovedi medenja. Ekološki čebelarji pa še vse druge omejitve, ki sem jih opisal že v opravih za april, s tem da morate kontrolni organizaciji za ekološko čebelarstvo sporočiti predvideni premik čebel v dogovorjenem roku. ◆

Izkustveno učenje s čebelo in slovensko čebelarstvo

V Zavodu za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja se pri snovanju apipedagoških programov osredotočamo predvsem na vzgojno-izobraževalne potrebe otrok. Apipedagogika je igriv in prijeten način, kako omogočiti otrokom znanja in izkušnje, ki jih (tudi zaradi mestnega življenja) nimajo.

Skupaj z Mestno občino Ljubljana smo razvili program API vrtec, v katerega je danes vključenih že deset ljubljanskih vrtcev. Gre za dejavnosti, ki so vitalnega pomena za mesto, saj bodo le z vzgojo najmlajših prizadevanja mesta na področju ohranjanja okolja postala stalnica in vsakdan odraslih meščanov. Program API vrtec – tudi s pomočjo čebel – optimizira razvoj otrok v njihovi celoti, saj pozitivno učinkuje na njihov čustveno-motorični, psihosocialni razvoj in kognitivni razvoj.

Strokovna uporaba čebeljih pridelkov skozi naš inovativni način apiterapije preko čutnih dražljajev sproža psihične procese v predšolskih otrocih. S temi krepijo notranjo motivacijo za učenje. Čebela je občudovanja vreden primer delovanja kot posameznik in obenem kot skupnost. Ob razmišljanju o razvijanju osebne in družbene identitete otrok gre ugotoviti, da pedagoški program API vrtec prav s pomočjo čebel izraža podporo prihodnjim stebrom družbe, saj najboljši možni razvoj otrok v sožitju s čebeljo družino in naravo kratkoročno prinaša razvoj stabilnih osebnosti z razvito čustveno rezistenco, dolgoročno pa zdravo, demokratično človeško družbo.

Nina Ilič, članica ČD Barje

Foto: Nina Ilič

Izkustveno učenje s čebelo z dejavnostmi neposrednega, a varnega stika s to malo živalco, v otrocih razvija empatijo, socialne kompetence, altruizem in občutek povezanosti z okoljem in naravo. Vse našete dobrine za zadovoljitev potreb predšolskega otroka so pomembne tako z družbenega kot z osebnega vidika.

Ilič, N. (2020): Izkustveno učenje s čebelo. V: Zbornik: Vzgojno izobraževalne potrebe predšolskega otroka, XIII. mednarodna strokovna konferenca vzgojiteljev. Ljubljana: MiB.

Devetdesetletni čebelarški veteran Franc Frece

Gospod Franc Frece živi na Javorju pri Slivnici. Ob hiši še vedno stoji čebelnjak, ki je bil včasih dom kar 74 družinam, sedaj pa jih ima manj, saj šteje že 90 pomladi. G. Frece je začel čebelariti leta 1954, ko še ni bilo problemov pri razmnoževanju čebel in paši, boleznin in zajedavcev. Dve leti je bil član šentjurskega čebelarškega društva. Kmalu pa se je v njem prebudila želja po ustanovitvi društva v domačem kraju. To mu je tudi uspelo in tako so skupaj z drugimi ustanovnimi člani leta 1964 ustanovili ČD Slivnica pri Celju. Poleg dejavnosti ob ustanovitvi društva je opravljal še številne druge naloge. Bil je član upravnega odbora od leta 1980 do 1996 in od 2001 do 2014, predsednik društva

pa od leta 1997 do 2000. Sedaj je častni član društva. Mlade je osveščal o pomenu čebelarstva. Velikokrat je na svojem posestvu gostil učence in učitelje iz OŠ Slivnica. Dejaven je bil pri vzgoji mladih čebelarjev, vzgojil jih je okoli šest, podarjal je tudi panje in spodbujal k čebelarjenju. Za svoje prizadevno delo je prejel številna odlikovanja, odličji A. J. III. in II. stopnje, nazadnje leta 2014 tudi I. stopnje. Lani so mu za rojstni dan člani društva izročili priznanje za zasluge pri razvoju čebelarstva in kipec čebelarja.

Povzel MB

Vir: https://czs.si/Admin/load.php?sif_ob=2&sif_file=objave_podrobno_czs&sif_parent=11338.

Foto: Natajija Mlinarič

Letos pri vzrejevalcih v ponudbi tudi rodovniške matice

V letošnji vzrejni sezoni bodo nekateri vzrejevalci poleg gospodarskih matic čebelarjem nudili tudi rodovniške. Velik pomen rodovniških matic je prepoznalo resorno ministrstvo (MKGP), ki bo vzrejo teh matic spodbudilo z dodatnimi ukrepi. Čebelarjem predlagamo, da se na spletni strani: www.kranjskacebela.si pozanimajte, kateri vam najbližji vzrejevalec ima v ponudbi poleg gospodarskih tudi rodovniške matice, in se z njim vnaprej dogovorite za nakup.

Rodovniške matice predstavljajo najboljši selekcijski material, ki ga je mogoče pridobiti v Sloveniji, zato je priporočljivo, da imate v svojem čebelarstvu poleg gospodarskih matic tudi vsaj eno rodovniško in da primerjate lastnosti te družine z drugimi. Če vzrejate matice za lastne potrebe, je priporočljivo, da vzrejni material za mlade matice jemljete od rodovniških matic.

Dr. Peter Kozmus, STRP

Glavarjev pohod

V spomin na velikana slovenskega čebelarstva Petra Pavla Glavarja, ob 300 obletnici njegovega rojstva, bomo Glavarjevo leto obeležili z Glavarjevim pohodom, ki bo potekal 10. septembra 2021. Začetek pohoda bo v popoldanskih urah v Komendi, cilj pa naslednji dan v popoldanskih urah na Lanšprežu, kjer je pokopan (Komenda–Dolsko–Višnja Gora–Lanšprež). Skupaj bomo prehodili pribl. 70 km v pribl. 20 urah. Z nami boste lahko prehodili celotno pot ali se nam pridružili in z nami prehodili vsaj delček poti. Pohod bo tudi

osebnostni preizkus vsakega posameznika, da zmore 20 ur hoje. Verjemite poseben občutek je premagati sam sebe, skupaj bomo zmogli. Za vse tiste, ki boste prehodili »Glavarjevo pot« bomo pripravili posebna priznanja. Podrobnejši načrt poti z vmesnimi postanki in programom bo objavljen v naslednji številki SČ. Za prijave in informacije pišite na ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00.

Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka ČZS

Ob svetovnem dnevu čebel rišemo čebelarstvo pravljico

20. maja 2021 bomo že četrtyč praznovali SDČ. Na ČZS smo se odločili, da k sodelovanju povabimo tudi šole in vrtce in skupaj z njimi v tednu praznovanja s kredami na dvorišča šol, vrtcev, vaških središč rišemo čebelarstvo pravljico in na ta način širimo zavest o pomenu čebel

za pridelavo hrane in ohranjanje okolja. K sodelovanju ste vabljeni tudi čebelarstva. **Vabimo vas, da se povežete s šolami in vrtci na svojem območju, jih povabite k sodelovanju in v tednu praznovanja svetovnega dne čebel skupaj rišete čebelarstvo pravljico.** Ta dan lahko tudi, če bodo razmere seveda dopuščale, izkoristite za predstavitev čebelarstva. Želimo si, da bi k dejavnosti pristopilo čim več

šol in vrtcev in bi porisane površine vsaj dan ali dva opominjale **na pomen čebel in ohranjanja našega okolja.** Obveščamo vas tudi, da bo 11. junija 2021 izveden nadomestni tradicionalni slovenski zajtrk. Za podrobnosti se lahko obrnete na Tanjo Magdič (tanja.magdic@czs.si). Pridružite se nam in pomagajte spisati še eno lepo čebelarstvo zgodbo.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Potica z nadevom iz divjih lešnikov s cvetnim prahom

Potica je zmagala na natečaju, ki ga je pripravila Hiša kulinarike Jezeršek 2020, in prejela laskavi naziv Naj potica 2020. Nataša Kne je strokovno komisijo prepričala s potico z nadevom iz divjih lešnikov s cvetnim prahom.

SESTAVINE

Testo: 700 g bele pšenične moke, 70 g kvasa, 300 ml mleka, 50 g stopljenega surovega masla, 50 g margarine, 1 žlica sladke smetane, 60 g sladkorja, 2 jajci, 1 žlička vanilje v prahu ali vaniljeve paste, 1 žlička domačega cvetnega prahu, lupina polovice bio limone, pol žličke soli, 0,2 dl ruma.

Nadev: 700 g divjih lešnikov, 200 g sladkorja (za karamel), 1 dl mleka (po potrebi več), 1 dl kisle smetane, 1 dl sladke smetane, 1 žlica masla, 2 rumenjaka, sneg 2 beljakov, čežana enega domačega jabolka stare sorte (voščenska, kosmač ...) ali hruške stare sorte (pastorjevka, pituralka ...), 1 žlička vanilje v prahu ali vaniljeve paste, 1 polna žlica domačega cvetnega prahu, 1 žlička domačega medu, lupina ene bio limone, 1 žlica soka bio limone, 1 žlička strtega janeža, 0,3 dl ruma, pol žličke soli

PRIPRAVA

Kvašeno testo zamesimo s kvasnim nastavkom. Moka mora biti obvezno presejana. Testo mešamo in mesimo tako dolgo, da je povezano, nelepljivo in gladko. Testo mora biti lahko, ne pregosto. Vzhaja naj pri sobni temperaturi 45 minut. Vzhajano testo razvaljamo na debelino mezinca (0,4–0,5 cm) in ga oblikujemo v pravokotnik. Tako imamo pripravljeno testeno površino, ki jo namažemo z nadevom. Zmlete divje lešnike polijemo z vročim ali toplim sladkornim karamelom, ki ga pripravimo z mlekom, maslom in sladko smetano. Zmesi primešamo vaniljev prah ali pasto, strt janež, cvetni prah in sol. Potem dodamo rumenjake, ohlajeno čežano, ki smo jo kuhali toliko časa, da se zgosti, limonov sok, naribano limonovo lupino, med, rum ter nazadnje še stepen sneg iz beljakov. Nadev naj nekaj časa stoji, da se sestavine lepo povežejo med seboj. Bolje je uporabiti zamrznjen cvetni prah, ki ima pristnejši okus in je bolj topljiv. Nadev mora biti mazav, da se testo pri mazanju ne raztrga. Testo razvaljamo na debelino mezinca vsaj 0,4 cm do 0,5 cm. Potica mora imeti 4–5 zavojev. Testo z nadevom tesno zvijemo v zvitek in ga položimo v potičnik, ki ga namastimo z maslom. Konca zvitka se morata dobro stikati. Potico v potičniku pustimo vzhajati. Na več mestih jo po površini prebodemo. Priporočamo pečenje na 160–180 °C vsaj 45 minut. Temperatura in čas pečenja se lahko prilagodita glede na vrsto peči. Potico stresemo iz potičnika, tako da je zgornji del spodaj, in jo ohladimo. Ponudimo narezano na klinaste rezine.

Foto: Nataša Kne

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorica recepta: Nataša Kne

Nakladni panj, prilagojen delu čebelarjev na invalidskem vozičku

Pred nekaj dnevi so naši čebelarji od Čebelarke zveze Slovenije prejeli donacijo – prvi **nakladni panj, prilagojen delu čebelarjem na invalidskem vozičku**, ki ga je našemu upravniku prvega učnega čebelnjaka, g. Dušanu Slani, predal g. Aleš Bozovičar. Posebnost omenjenega panja je v inovaciji stojala, ki jo je zasnoval g. Bozovičar v upanju, da našim čebelarjem na vozičkih omogoči nemoteno delo tudi z nakladnimi panji. V učnem čebelnjaku je do sedaj delo potekalo samo v AŽpanjih, zato nova pridobitev predstavlja velik korak naprej. Nakladni panj je v svetovnem merilu najbolj uporabljan panj in bo s takšnim stojalom olajšal oz. omogočil delo s čebelami marsikateremu invalidu na invalidskem vozičku. Čebelarjenje z nakladnimi panji je za čebelarje na invalidskih vozičkih zelo težavno, saj je težke naklade iz sedečega položaja zelo težko dvigniti, sploh ob prisotnosti čebel. S stojalom so naklade vpete na nosilec, ki predstavlja os, okoli katere je možno naklade zavrteti

in tako priti do nižjih plodiščih naklad. Kot je povedal g. Bozovičar, je stojalo sedaj še prototip, ki ga bodo naši čebelarji v letošnji sezoni začeli uporabljati in testirati. Skupaj ga bomo po potrebi dopolnjevali in izpopolnjevali. Naši čebelarji so prepričani, da se bo ta izkazal za zelo koristnega in da bo v prihodnje v uporabi še več nakladnih panjev tudi izven naših meja.

Janja Buzeti

Foto: Aleš Bozovičar

Dnevi odprtih vrat v oktobru

Za v petek, 23. aprila 2021, smo načrtovali, da bi po vsej Sloveniji

potekal »dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev«. Ker je epidemiološka situacija takšna, da nam ne omogoča izvedbe tega projekta na ta datum, smo se odločili za novega, ki je petek, 22. oktober 2021. Upam, da nas tedaj

čakajo boljši časi tudi za izvedbo dneva odprtih vrat slovenskih čebelarjev.

Vlado Auguštin,
svetovalec JSSČ

Majska ponudba – AKCIJA

Maja imamo na Čebelarke zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Telovniki 35,20 EUR
-10 % = 31,70 EUR

Kapa s ščitkom 8,70 EUR
-10 % = 7,80 EUR

Nogavice 3,30 EUR
-10 % = 2,95 EUR

Monografija 35,00 EUR
-10 % = 31,50 EUR

Knjiga Cvetni prah 2,08 EUR
-10 % = 1,87 EUR

Ostanite na tekočem z e-novicami ČZS

Predlagamo, da se vsi tisti, ki bi želeli biti dnevno obveščeni o

trenutnem dogajanju v čebelarstvu in vseh novostih na spletni strani ČZS, prijavite na e-novice. Prijavo opravite na povezavi: https://www.cz.s.si/clani_vnos.php.

ApiSlovenija 2021 na spletu – na YouTube kanalu ČZS sta na voljo posnetka sobotnega in nedeljskega dela posveta ApiSlovenija 2021. Vabljeni k ogledu!

Tajništvo ČZS

Ob 4. praznovanju svetovnega dneva čebel naj ponovno zaplapolajo zastave

Slovenski čebelarji smo lahko ponosni, da bomo 20. maja praznovali že četrti svetovni dan čebel. Ker smo v preteklosti čebelarji že pokazali, da je v slogi moč, pokažimo tudi tokrat Sloveniji in svetu, da smo ponosni na svoje korenine, dosežke in da smo

čebelarji. Zato naj na četrti svetovni dan čebel z naših domov, čebelnjakov ... ponovno zaplapolajo čebelarstvo zastave. Zastave si lahko priskrbite v tajništvu ČZS pri Ines Zajc Žunič. Cena zastave znaša 34,00 EUR. Vsi člani ČZS imajo 10 % popusta.

Tajništvo ČZS

Podatki o gibanju tehtnic od 21. marca 2021 do 20. aprila 2021

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bizeljsko	-1,4	Ni medilo
Bohor – Planina pri Sevnici	-1,5	Ni medilo
Braslovče	-1,4	Ni medilo
Brežice	-0,6	Ni medilo
Čentiba – Lendava	3,5	Češnja, regrat, sadno drevje
Činžat – Lovrenško Pohorje	-4,9	Ni medilo
Dankovci – Goričko	2,7	Češnja, regrat, sadno drevje
Dekani – Koper	-4,1	Ni medilo
Dolenjske Toplice	-2,1	Ni medilo
Ilirska Bistrica	-3,5	Ni medilo
Izlake – Zagorje	-3,6	Ni medilo
Kanalsko	-2,5	Ni medilo
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	-2,8	Ni medilo
Kozarišče – Loška dolina	-2,1	Ni medilo
Kozjak – Radlje	-1,8	Ni medilo
Krim – Kurešček	-2,7	Ni medilo
Ljubljana – mesto	-1,5	Ni medilo
Ljubljansko barje	-0,7	Ni medilo
Ljutomer	-0,5	Ni medilo
Lukovica – Prevoje	-1,3	Ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Mali Bakovci – Prekmurje	-2,1	Ni medilo
Malič – Laško	-1,7	Ni medilo
Metlika – Bela krajina	-1,5	Ni medilo
Murska Sobotna – učni čebelnjak	0,2	Češnja, regrat, sadno drevje
Oplotnica – Slovenska Bistrica	-1,4	Ni medilo
Podčetrtek – pristava	-3,2	Ni medilo
Podstenice – Kočevski rog	-2,9	Ni medilo
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-4,3	Ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-1,9	Ni medilo
Poljanska gora – Bela krajina	-2,2	Ni medilo
Ravne – Šoštanj	-1,0	Ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	-1,3	Ni medilo
Šempeter – Goriško	-4,3	Ni medilo
Šenčur – Kranj	-1,4	Ni medilo
Šentjanž – Mokronog	0	Češnja, regrat, sadno drevje
Tolminsko	-3,4	Ni medilo
Travna gora – Velika gora	-2,3	Ni medilo
Vrh – Kočevski rog	-4,6	Ni medilo
Zavrč – Haloze	0,8	Češnja, regrat, sadno drevje
Žužemberk	-1,6	Ni medilo

Registrirano vzrejalništvo čebeljnih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).

Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

VZREJA MATIC

Čebelarstvo Cvet
Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T: 031 291 603
www.cebelaarstvocvet.si
www.carnica-beequeens.com
info@cebelaarstvocvet.si

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji
Tel.: 01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488
e-naslov: dejangrm99@gmail.com

• Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Mali oglasi

PRODAM

Sveže zamrznjen cvetni prah, pakiran po 400 gramov, ter lipove AŽ-satnike, vrtane in lepljene (Dobropolje), tel.: 041/988 211.

Svež zmrznjen cvetni prah, pakiran v 750-g kozarcu, tel.: 040/628 326.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Cvetlični med, embaliran v 30-kg vedrih, cena in način dobave po dogovoru, tel.: 031/620 375.

Cvetlični in lipov med, večja količina, cena po dogovoru, tel.: 051/815 772.

Cvetlični in lipov med, možna dostava, možna menjava za vosek, tel.: 041/385 620.

Cvetlični in lipov med ter zabonik z naseljenimi 12 AŽ-panji 10S, tel.: 041/575 640, 05/753 02 21.

Večjo količino lipovega medu, tel.: 041/575 477.

Čebelje družine na AŽ-satih ali ometence (okolica Ljubljane), tel.: 041/749 016, 041/759 100.

Čebelje družine na AŽ-, LR- in srednjih Kirarjevih satih (Zgornja Savinjska dolina), tel.: 031/470 492.

Čebele družine na 6, 10 ali 20 2/3 LR-satih, ometence in roje, tel.: 041/410 152.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 031 81 124.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih in na 2/3 LR-satih, kasneje tudi roje (okolica Novega mesta), tel.: 040/625 471.

Čebelje družine na 7 in 9 AŽ-satih, prevzem v okolici Kranja, tel.: 040/563 247.

Čebelje družine na 7, 9 in 10 AŽ-satih, prevzem v Domžalah ali Braslovčah, tel.: 041/980 224.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, lahko s panji, ugodno (Dolenjska), tel.: 040/725 206.

Čebelje družine na 10 LR-satih, z lanskimi maticami (Škofljica), tel.: 031/510 274.

Čebelje družine na LR-satih, lahko s panji, ter 1/1 LR-satnice (Bela krajina), tel.: 040/281 592.

Čebelje družine z LR-panji, vključno s krmilniki in smukalniki za cvetni prah, tel.: 031/446 031.

Nekaj čebeljih družin na 5, 6 in 7 AŽ-satih ter cvetlični in lipov med (Pivka), tel.: 041/575 477.

10 čebeljih družin na 7 AŽ-satih, lahko skupaj s panji sedemsatarji, tel.: 041/755 275.

11 čebeljih družin na 6 AŽ-satih, družine so močne, prodaja moj učenc (Dolenjska), tel.: 040/838 956.

15 čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 031/345 731.

Močne čebelje družine, z lanskimi maticami (okolica Maribora), tel.: 030/925 914.

Več čebeljih družin na AŽ-satih, z lanskimi maticami (Dravograd), tel.: 040/412 793.

Lipove AŽ-satnike s satnico in čebelje družine, ugodno, tel.: 031/753 345.

Šest naseljenih 2/3 LR-panjev z vso opremo, podnice, naklade, satnike, satnice, krmilnike, matične rešetke, strehe, sončni talilnik, tel.: 040/709 070.

Osem naseljenih trietažnih panjev in pet čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 031/298 041.

11 naseljenih LR-panjev, točilo, ometalnik, uparjalnik, prikolico za prevoz, rezervne panje in vse za čebelarjenje, tel.: 031/606 402.

AŽ-panje 10S z visoko podnico, kompletno opremljene, možen tudi notranji smukalnik (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Novo AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Novo AŽ-panje, 7- in 10-satne, iz smrekovega lesa, z rogljičnimi spoji, lipovimi rogljičnimi, vrtnimi AŽ-satniki, tel.: 040/838 754.

Novo AŽ-panje, 9S in 10S, ter panje polovičarje 7S in 9S, lipovi satniki, pitalnik, testni vložek, tel.: 041/840-357.

Rabljen panj 2/3 LR, DB-panj, izdelani deviški 2/3 LR-sati, vosek pribl. 15 kg, tel.: 031/476 605.

15-20 AŽ-panjev, 9-satnih, s prikolico ali brez (okolica Pivke), tel.: 041/376 138.

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: <https://cebelar.czs.si>. Telefonski odzivnik: 01/729 61 20.

Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarjem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov. Glede na trenutno zdravstveno situacijo v državi in na željo izvajalcev pašnih redov čebelarje prosimo, da pisne vloge za namestitev čebel na pašo pošiljajo po elektronski pošti. Predlogo elektronske vloge lahko pridobite na spletni strani ČZS: www.czs.si/Admin/load.php?sif_ob=12&sif_file=objave_podrobno&sif_parent=168.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo vlog	Naslov za oddajo elektronske vloge	Informacije
Tolmin	lipa	14. 5. 2021	borut.lapanja@gmail.com	g. Lapanja 041/387 591
Nova Gorica	gozd	15. 5. 2021	cebelarsko.drustvong@gmail.com	g. Bavdaž 041/975 393
Dolsko	kostanj	15. 5. 2021	joze.dezman1@gmail.com	g. Dežman 041/490 595
Kanal - Brda	lipa, kostanj	19. 5. 2021	info@cd-kanalbrda.si	ga. Žnidarčič 031/391 451
Ljubljana Moste Polje	kostanj	4. 6. 2021	Janko Jere, Besnica 3a, 1000 Ljubljana	g. Jere 041/988 965
Cerknica	hoja	15. 6. 2021	ule.andrejj@gmail.com	g. Ule 040/739 005
Pivka	gozd	30. 6. 2021	dejan.sanabor@gmail.com	g. Sanabor 041/933 366

Nov čebelnjak s 15 naseljenimi novimi AŽ-panji 10S ter roje in ometence, tel.: 031/446 349.

Premični čebelnjak z 10 panji, lepo ohranjen, tel.: 031/380 298.

Prevozno enoto z osmimi naseljenimi srednjimi Kirarjevimi panji (Maribor), tel.: 041/444 714.

TAM 5000 s čebelami, tel.: 041/214 980.

Tovornjak za prevoz čebel Mercedes 12-13 s 44 trietažnimi AŽ-panji (Mokronog), tel.: 041/620 542.

Trisatno točilo, rabljeno, možna menjava za roje ali družine (Borovnica), tel.: 041/670 726.

KUPIM

Čebelje družine na AŽ-satih (Prekmurje), tel.: 051/322 737.

Motor za štirisatno točilo, 80 W, tel.: 041/459 326.

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora
☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo PETELIN

- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN
Pliskovica 102, 6221 Dutovlje
Tel.: **051 470 907**
e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

VZREJA ČEBELJIH MATIC

 Čebelarstvo **Vidovič**
Jože Vidovič
Apače 300
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošljemo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827
www.cebelarstvo-vidovic.si

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevale** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred ostalimi** čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija

Čebelarstva
tehtnica TCM-13

Kontaktirajte nas!
AMES AMES d.o.o. T:+386 1 365 70 86
Na Lazih 30 F:+386 1 365 71 02
SI-1351 Brezovica E: info@ames.si www.ecebelar.si

 API KON-TAKT

www.cebelarskaoprema.si

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ 031 339 287
5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

MATIC E ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprrašene in neoprashene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju
031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

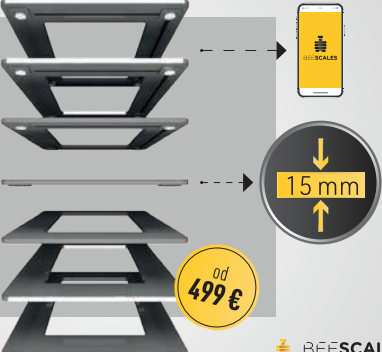
5 kosov: **29,80 €**

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

Čebelarstva tehtnica višine samo 15 mm

Tehtanje do 5 panjev

Več informacij na www.BeeScales.io
031 536 229

od 499 €

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

-PANJI
-OPREMA ZA PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
-OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
-OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
-EMBALAŽA

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC 11+3

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA

MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

TOČILA ZA MED - različni modeli

OBIŠČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI WWW.KIPGO.NET

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ PANJEV

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ

VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU

VENTILACIJSKI KOMBINEZON, JOPIČ

-zračen
-narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

ApiHerb

Krmni dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
- Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10 °C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti nosemi
- Več kot 25% povečanje populacije čebel
- Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Chemicals Laif

Apifor60

Tekoča mravljična kislina 60 %

IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO UČINKOVITOST

Novo na našem tržišču – vprašajte pri svojem veterinarju!

Obdobje tretiranja: • Pomlad – poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10-30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

ČEBELARSTVO DEBEVEC

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00
ob sobotah 9.00–12.00
info@apis-med.si
www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJI	NAKLADNI AŽ-PANJ	KAKOVOSTNI AŽ-SATNIKI CENA 1,20 EUR LASTNA PROIZVODNJA ZBITI, LEPLJENI, VRTANI	PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 1,50 EUR/KG	PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI	TRIETAŽNI AŽ-PANJ	DVOJNO CEDILO ZA MED	PLASTIČNA POSODA 25 KG
PLATIČNO OBEŠALO (AŽ) IN RAZSTOJIŠČE (LR)		ČEBELJE POGAČE LASTNA PROIZVODNJA CENA 1,45 EUR/KG NAD 100 KG 4 % POPUSTA			GRELEC ZA MED - OKROGLI 106 CM ALI 86 CM	KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA	PITALNIK 5 L ZA AŽ-PANJE

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,50 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Prodamo čebelje družine na AŽ-satih.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava
za spremljanje dogajanja v
vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarski jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...
Proizvodnja čebelarskih točil (inox in PE-posoda)
Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med

NOVO: kape s svetilko in povečevalom

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

DOLINŠEK MARJAN S.P., IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME, MD OPREMA

Sončni topilnik

Ometalnik

Osmukalnik

Gladež 27
1411 Izlake

mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

**Refraktometer za merjenje vlage v medu
za 62,60 EUR/kos z DDV.**

Naročila na ekokult@ekokult.com ali na 041/341 943.
Kvasica 2, 8343 Dragatuš. Dostava tudi po povzetju.

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljičeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

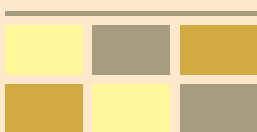
Pametna čebelarska GSM tehtnica

www.e-cebelnjak.com

Akcija: 330€

Vključuje 12
mesečno naročnino

Čebelarski center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,

- odkup voska,

- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

Zapustili so nas

JOŽE ŠVIGELJ

1941–2020

9. decembra 2020 nas je presenetila vest, da nas je zapustil Jože Švigelj, član ČD Cerknica. Bil je klen Notranjč, rojen v vasi Selšček. Leta 1974 je začel gradnjo hiše v Cerknici in začel čebelariti z manjšim številom čebeljih družin. Kasneje si je zgradil tudi nov čebelnjak za svoje čebelice in jim je bil vdan do konca svojega življenja. Vzorno je skrbel zanje in bil tudi odlikovan za svoje delo z redom A. J. III. stopnje. Bil je tudi vnet gornik. Kljub svoji bolezni je bil vedno pripravljen pomagati in vse delo opravljal z dobro voljo. Pogrešamo ga!

ČD Cerknica

ANTON PARAVAN

1947–2021

13. januarja 2021 smo se čebelarji na pokopališču Bate poslovili od svojega dejavnega čebelarja Antona. V društvo se je včlanil po upokojitvi na Soških elektrarnah. Vsakozi je bil zelo dejaven član društva, upravnega odbora, dokler mu je zdravje dopuščalo tudi mentor

čebelarskega krožka na OŠ F. Erjavca Nova Gorica. V Grgarskih Ravnah si je postavil vzoren čebelnjak, pri katerem je prenašal svoje znanje in izkušnje iz čebelarstva otrokom iz osnovnih šol in vrtcev. Udeleževal se je tudi vseh prireditev društva, tradicionalnega slovenskega zajtrka, dneva odprtih vrat, strokovnih ekskurzij in predavanj. Za svoje zasluge je prejel društveno priznanje in odličje A. J. III. stopnje. Čebelarji ČD N. Gorica smo mu za vse usluge zelo hvaležni in ostal nam bo v lepem spominu.

ČD Nova Gorica

STANE KRISTAN

1941–2020

V začetku novembra 2020, ko so bile čebele že v zimskem počitku, smo se poslovili od svojega dolgoletnega člana Staneta Kristana. Rodil se je v trdni kmečki družini v vasi Javornik pod Joštom. Čebelariti je začel leta 1960 z nekaj družinami, ki jih je nastanil kar v sosedovem čebelnjaku. Po poroki pa je napravil poleg hiše svoj čebelnjak za 18 družin. Vsa leta njegovega čebelarjenja je čebelaril s približno desetimi družinami. Za svoje delo je prejel odličje A. J. III. stopnje. Redno se je udeleževal predavanj in sestankov za čebelarje. Svoje čebelarsko znanje je uspešno predal snahi Katarini. Hvaležni smo mu za vse, kar je storil za razvoj čebelarstva. Ohranili ga bomo v lepem spominu kot dobrega čebelarja in prijatelja.

ČD Besnica

JOŽE MENCIN

1939–2020

Septembra 2020 smo se poslovili od svojega člana Jožeta Mencina. Čebelariti je začel pred več kot 30 leti, saj je v njihovi družini čebelarstvo že tradicionalno. V najboljših časih njegovega čebelarstva je imel tovornjak za prevoz čebel, ki je vozil na različne pašne po nekdanji Jugoslaviji. Jože je bil član ČD Šentjernej 34 let, v tem času pa je bil štiri leta član upravnega odbora in 12 let pašni poverjenik. Prejel je odličje A. J. III. stopnje in društveno priznanje. S čebelami se je ukvarjal, dokler mu je dopuščalo zdravje. Bil je zelo vesten čebelar, zelo rad pa je s svojim znanjem in izkušnjami pomagal tudi drugim čebelarjem. Jožetu se zahvaljujemo za vse, kar je dobrega storil. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Šentjernej

ANTON CVELBAR

1948–2020

Prišel je mesec oktober in člani ČD Šentjernej smo se poslovili od svojega člana Antona Cvelbarja. Anton je začel čebelariti v zrejših letih svojega

življenja, saj prej ni našel časa za čebelice. Čebele je dobil za darilo in tako se je začel ukvarjati s čebelarstvom. Znanje in izkušnje je nabiral sam in od čebelarskih prijateljev. Anton je bil član ČD Šentjernej več let, vmes pa je naredil tudi krajši premor v članstvu. S čebelami pa se je ukvarjal, dokler mu je dopuščalo zdravje. Bil je zelo vesten čebelar, za čebelarjenje je navdušil tudi svojega sina. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Šentjernej

MIHAELA KOVAČIČ
BIZJAK

1967–2020

Ob koncu leta 2020 smo se poslovili od svoje dolgoletne članice Mihaele Kovačič Bizjak. Po pokojnem očetu je v letu 2008 postala naša članica in prevzela njegove čebele. Za čebelarstvo je navdušila tudi svojega moža. Dejavno je sodelovala v organih društva. Skupaj z možem je vodila projekt obnove našega mestnega čebelnjaka, pripravila fotografske razstave na temo kostenjeviškega čebelarstva ter vodila številne prireditve v okviru našega društva. Ob 70-letnici ČD Kostanjevica na Krki je v skrbi za kulturno dediščino napisala knjigo Zakaj ravno čebela, v kateri je nanizala kronološke dogodke, ki so povezani z domačini in njihovim čebelarstvom. Bila je tudi članica komisije za čebelarsko in kulturno dediščino pri ČZS. Leta 2017 je prejela odličje A. J. III. stopnje.

ČD Kostanjevica na Krki

TONI ZUPANC

1955–2021

V 67. letu starosti nas je za vedno zapustil Toni Zupanc iz Laz pri Dramljah, čebelar in član ČD Dramlje, ČD Vojnik in ČD Podčetrtek. Čebelaril je z več deset panji čebeljih družin na različnih lokacijah in tako prispeval svoj delež k ohranjanju narave in stremel k napredku čebelarstva in ohranitvi naše avtohtone čebele krajske sivke. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Dramlje,
ČD Vojnik in ČD Podčetrtek

je tudi v Zvezi čebelarških društev Slovenije, kjer je bil tudi podpredsednik v času od 1992 do 1996. S svojim znanjem je pripomogel k večji prepoznavnosti čebelarstva na Koroškem. Za svojo prizadevnost v čebelarstvu je prejel odličja

A. J. III., II. in I. stopnje. Svoje znanje je z veseljem predajal mlajšim generacijam kot mentor. Ostal nam bo v lepem in spoštljivem spominu.

ČD Slovenj Gradec - Mislinja

MATIJA VIDIC

1939–2020

11. decembra 2020 smo se na pokopališču v Dolenjskih Toplicah poslovili od dolgoletnega čebelarja in gozdarja Matija Vidica. Rodil in živel je v Suhorju pri Dolenjskih Toplicah. Izšolal se za gozdarja in do upokojitve delal pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto. Velika želja po čebelarjenju se mu je uresničila leta 1980 z 12 panji. Za gozdni med je 2004 dobil celo šampiona. Bil je društveni blagajnik, pomagal je pri izgradnji čebelarskega

doma, dokler ga zdravje ni oviralo. Za delo in prispevek društvu je dobil odličja A. J. III. in II. stopnje.

ČD Straža – Dolenjske Toplice

ROMAN KOS

1934–2021

V začetku februarja nas je zapustil Roman Kos iz Krškega, član društva od leta 1978. Z radostjo in ljubeznijo je svoje čebelice opazoval ob svojem vinogradu v Apneniku pri Velikem Trnu. Roman je bil velik čebelar po duši. Bil je predsednik Čebelarske zveze Krško in pustil prav poseben pečat v društvu, v katerem je bil dolgoletni tajnik. Prejel je vrsto priznanj, med njimi tudi odličja A. J. III., II. in I. stopnje. Vseskozi je skrbel za šolski čebelnjak pri OŠ Jurija Dalmatina Krško, navduševal krožkarje in nesebično pomagal mentorici Suzani Pacek. Udeleževal se je delovnih akcij in prireditev v organizaciji društva. Hvaležni smo mu za vse, kar je storil v društvu. Njegovo delo ne bo pozabljeno, čebelarjenje

v družini se nadaljuje. Ostal nam bo v lepem spominu.

ČD Krško

MIRO LESKOVEC

1946–2021

Čebelariti je začel leta 1973, na vrhuncu svoje čebelarske dejavnosti pa je čebelaril z več kot 100 čebeljimi družinami. Imel je izražen čut za skupnost: več kot 20 let je bil tajnik ČD Logatec, v Čebelarski zvezi Slovenije pa je bil v letih 2008–2012 član nadzornega odbora in v letih 2009–2012 član uredniškega odbora glasila Slovenski čebelar. Med drugim je sodeloval pri slovenski izdaji knjige Z zdravimi čebelami v XXI. stoletje avtorja Jova N. Kantarja. Prejel je vsa tri Janševa priznanja. Priznanje I. stopnje je prejel leta 2009 predvsem za obsežen prispevek k obeležitvi 100-letnice ČD Logatec. Miro je bil pronicljiv komentator dogajanj v čebelarstvu in širše. S svojim kritičnim pogledom nanje nas je spodbujal k razmišljanju in nas s tem bogatil.

ČD Logatec

IVAN HRIBERŠEK

1928–2021

Januarja smo se poslovili od dolgoletnega člana in dobrega čebelarja. Življenje je posvetil čebelam in delal v dobro narave in društva. V obdobju od 1972 do 1988 je bil predsednik ČD Slovenj Gradec - Mislinja. Pod njegovim vodstvom se je razvila čebelarska trgovina. Hkrati se je z zadrugo sklenila pogodba za prodajo medu čebelarjev. Sodeloval

ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji čebelje družine na LR-satju

GSM 051 325 369; 041 936 306
 čebelarstvo.medokost@gmail.com
 www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko
 Medokošt & Medovita
 Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
 Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

Vzreja matic
BUKOVŠEK
 – od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28

Gsm: 031/027 780

**Golo Brdo I9
 1215 Medvode**

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

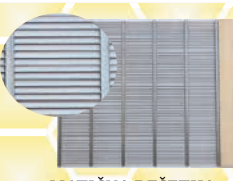
- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1kg ALI 2,5kg

IZDELAVA ČEBELARŠKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

9.00-12.00 in 15.00-17.00,

pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

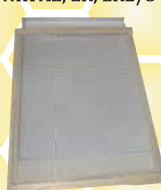
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

VSE ZA OBNOVO PANJEV

NOVO!!!!
VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ
NERJAVEČEGA MATERIALA!!

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.

OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAČI ZA SATNIKE

SATNICE

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOLI, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

POLNJENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramске vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

FTN d.o.o.
 Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dravskem polju
 Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro
 Pester izbor pokrovčkov fi 82mm z motivi za čebelarstvo in steklene embalaže.

FTN
 02/62-96-226
 www.trgovinica.si

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AZ-PANJEV NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

MIZARSTVO KRŽE
 1938

www.krze.si
 PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AZ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
 041-420-200
 01-755-13-17

Logar
 ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE
 PONEDELJEK-PETEK:
 09.00-12.00
 13.00-17.00
 SOBOTA:
 09.00-12.00

NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE CVETNEGA PRAHU - IZKOPANCA
 - loči izkopenec od voska
 Art. 7636
 Akcijska cena: 185,00 EUR

CEDILO ZA MED DVOJNO, večja prepustnost
 Art. 7016

VILICE ZA ODKRIVANJE s stranskim nožem
 Akcijska cena: 14,10 EUR
 Art. 8008

VELIKA IZBIRA TOČIL

KUHALNIK VOŠČIN/KORITO ZA RAZKUŽEVANJE NA PLIN, nerjaveč
 Art. 3306

CEDILNA POSODA
 - z zgornjo pretočno pipo in cedilom, ki se ob celodnevem točenju ne zamaši
 Art. 2561

CVETNI PRAHU - IZKOPANEC

LOGAR TRADE D.O.O. 04 25 19 410
 POSLOVNA CONA A 41 info@logar-trade.si
 SI-4208 ŠENČUR www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.
 Akcijske cene veljajo od 01.05.2021 do 31.05.2021 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.